

nové mesto

**Dva roky
dialógu
projektu
nm.sk**

Štyl**Problém nastáva, keď hovoríme o
vonku, že sú menej ako my**

Ignác Brosch august 23, 2020

Mladí na vidieku by si najmenej priali žiť vedľa ľudí inej
farby pleti (63 %), liberálov (63 %) a homosexuálov (60
%). Viac ako polovica má rovnaký postoj k cudzincom,
migrantom, utečencom, Židom či moslimom. Aj tieto
výsledky priniesol reprezentatívny prieskum, ktorý
dizajnovala Rada mládeže Slovenska (RmS).
„V porovnaní s mestom až o štvrtinu viac.....“

nm
výber

#PODPORUJEM NM.SK

**Novosť pohľadu
na otázky
a odpovede je
hlavným prínosom
projektu nm.sk.**

Pavol Danko
moderátor Televízie Lux

**Podporte žurnalistiku, ktorá prináša dialóg.
Staňte sa pravidelným podporovateľom
a získajte knihu Ako byť slobodný.**

nm.sk/podpora

Chceme byť v ranách rozdelenia

Zuzana Hanusová

Je to už dva roky, čo vznikol projekt nm.sk, ktorý zastrešil internetový portál, časopis i vydavateľstvo. Keď sme pripravovali bilanciu čísel, aby ste mali prehľad, kam sme sa posunuli a či to má celé zmysel, aj my sami sme ostali prekvapení, ako narástol zásah ľudí, ktorí nás čítajú a ku ktorým sa dostávajú naše obsahy a knihy. Tešíme sa z toho, no je to aj zodpovednosť a výzva hľadať odpovede, ako prispievať k šíreniu kultúry jednoty a pochopiť, čo to vôbec znamená v mediálnom priestore.

Posunuli sme sa z roly komunitného časopisu do pozície média, ktoré chce byť jedným z hlasov vo verejnej debate k spoločenským témam. Niektorých čitateľov tento vývoj prekvapil, lebo zrazu našli u nás texty, ktoré sú aj názorové, kritické, prípadne otvárajú nejakú problematiku. Dostávame do redakcie aj súhlasné, avšak aj kritické stanoviská ku konkrétnym textom, ľudia nás komentujú na sociálnych sieťach, otvárame aj polemiky. Naše knihy o sexuálnej výchove *Láske sa treba učiť* dokonca pri našich najlepších úmysloch vyvolali negatívne reakcie zo strany Cirkvi (našu reakciu nájdete uverejnenú v časopise). Čo to znamená vo svetle poslania prispievať k zjednotenému svetu? Chceme byť kresťanskí, otvorení a pripravení viesť dialóg. Čo to však znamená v praxi?

Jesús Moràn, spoluprezident Hnutia fokoláre, o projekte *Città Nuova* (Nové mesto) povedal: „Globálnosť neneguje diverzitu, globálne dáva vyznieť rôznosti identít osôb, inštitúcií a realít, ako je *Città Nuova*,

ukazuje to pekné či menej pekné alebo nie vždy tie najjednoduchšie stránky tejto identity a robí ich darom pre druhých...“

Chceme prinášať aj kritický obsah, ten však má byť vyjadrením snahy o dialóg, o pochopenie fenoménov v spoločnosti, ktoré dialóg narúšajú alebo ktoré sa ho, naopak, snažia obnoviť. Ako povedal Ježiš Moràn, máme byť v každej rane spoločnosti, ľudstva, bez strachu ju pomenovať, aby sme následne vedeli hľadať riešenia a ponúkať cestu jednoty.

Nechceme umelo vytvárať pekný svet a tým si myslieť, že ho takto aj naozaj pekným urobíme. Nechceme sa báť otvoriť témy, ktoré boľia, ktoré nás rozdeľujú. Ako povedal pápež František, „pri dialógu vznikne aj konflikt, je to logické a predvídateľné, že to tak bude. A nemôžeme sa toho báť, ignorovať to, ale prijať to. Akceptovať znášanie konfliktu, vyriešiť ho a premeniť ho na reťaz spojenia v novom procese“. Dobré komunikovaný a prežitý konflikt posúva veci dopredu.

Toto je náš postoj k výberu tém a najmä v spôsobe ich spracovania. Nájdete u nás aj subjektívne názory redaktorov, ktorí sa snažia žiť podľa spirituality jednoty a pretavovať ju do svojej práce. Veríme, že je to krok k synodálnosti a rozlišovaniu, ku ktorému nás ako laikov pozýva Svätý Otec František. Je to tá náročnejšia, no veríme, že pre dozrievanie človeka v pravde nevyhnutná cesta.

nové mesto

www.nm.sk

Vydavateľ Vydavateľstvo Nové mesto, s.r.o., Cablkova 10, 821 04 Bratislava, IČO 31 377 424

Šéfredaktorka Zuzana Hanusová **Vedúca vydania časopisu** Mária Valigová **Redakčná rada** Tomáš Angelovič, Ignác Brosch, Sylvia Hamadejová, Christian Heitmann, Tomáš Lencz, Veronika Sýkorová

Technická redaktorka Ľubica Hrmová **Jazyková redaktorka** Mária Majemíková **Preklady a redakčná spolupráca** Štefan Kmeť, Katarína Jančíšinová, Rút Brýdlová, Jozefína Brezovská, Božena Sládečková

Grafická úprava a sadzba Zuzana a Jozef Turlíkovci

Foto na obálke www.inkmedia.eu **Tlač** VMV Prešov

september – október 2020. Dvojmesačník, 29. ročník

Objednávky na časopis posielajte na adresu

Nové mesto Redakcia, Tajovského 737/1, 040 01 Košice

E-mail casopis@nm.sk **Telefón** +421 911 445 626

Číslo účtu SK 35 1100 0000 0029 4906 1968

Od 1/2019 je možné podporu realizovať cez darovaciu bránu www.nm.sk/podpora.

Reg. číslo EV 4634/12, ISSN 1339-0708. S cirkevným schválením Arcibiskupského úradu v Trnave dňa 4. apríla 2001, č. 1143/2001

Dátum vydania 31. august 2020

Reakcia na odporúčanie komisie pri KBS o sérii kníh *Láske sa treba učiť*

Vydavateľstvo Nové mesto vydalo sériu kníh o sexuálnej výchove detí *Láske sa treba učiť* pre rôzne vekové kategórie. Dozvedeli sme sa, že Subkomisia pre školské vyučovanie náboženskej výchovy a náboženstva neodporúča našu publikáciu a navrhujú zastavenie jej distribúcie v cirkevných organizáciách, vydavateľstvách a školách. Zdôvodnením je, že „podľa všetkého publikácia podľa doterajšej recenzie nezohľadňuje vekovú kategóriu detí, ktorým má byť adresovaná. Komisia pre katechizáciu a školstvo pri Konferencii biskupov Slovenska túto knihu preto neodporúča“. V Trnavskej arcidiecéze knihy dostali zákaz.

Ako kresťanské vydavateľstvo rešpektujeme a prijímame odporúčanie komisie. Sťahujeme knihy z kresťanskej distribúcie a septembrový termín konferencie za účasti autorov a ďalších odborníkov posunieme na neskorší termín.

Hoci boli čiastkové informácie medializované už pred nejakým časom, reagujeme až dnes (27.8.2020), lebo našou snahou bolo vstúpiť do dialógu s kritikmi. Počas posledných dní sme absolvovali sériu stretnutí s cirkevnými predstaviteľmi, aby sme vysvetlili motivácie na vydanie spomínaných kníh a pochopili dôvody kritiky. V dialógu na túto dôležitú tému pre dobro detí budeme pokračovať.

Publikácie *Láske sa treba učiť* pravdivým a odborným spôsobom prinášajú rodičom relevantné podklady na sprevádzanie detí v tejto oblasti. Vydaním kníh sa tak otvorila citlivá téma, ktorá sa bytostne dotýka všetkých rodín.

Uvedomili sme si, že na Slovensku chýba príručka pre rodičov o výchove k afektivite a sexualite, ktorá by bola vystavaná odborne, podľa aktuálnych psychologických poznatkov rešpektovania vývoja dieťaťa a zároveň pravdivo ukazovala krásu a podstatu emócií a sexuality. Siahli sme preto po bestselleri od dvojice overených talianskych autorov, psychológov Ezia Acetiho a Stefanie Caglianiovovej, ktorých si pravidelne požívajú talianski biskupi do svojich diecéz ako renomovaných odborníkov v oblasti psychológie. Slovenské vydanie sme konzultovali s odborníkmi z oblasti prekladateľstva, medicíny, teológie a psychológie.

Ezio Aceti je psychológ, formátor, autor kníh o výchove. Má tiež ukončené štúdium náboženskej výchovy. Viedol mnohé formačné kurzy pre rodiny, kňazov, rehoľné sestry, katechéty po celom Taliansku i v zahraničí. Svoje skúsenosti formátora v oblasti sexuálnej etiky poskytol aj Inštitútu Jána Pavla II. pri Pápežskej Lateránskej univerzite v Ríme. V roku 2019 mu vydavateľstvo San Paolo vydalo knihu *Il pellicano: catechista per il futuro* (Pelikán: katechéta budúcnosti).

Stefania Caglianiová je psychologička, riaditeľka a formátorka učiteľov katolíckych škôl. Vo svojej diecéze je zároveň zodpovedná za katolícke materské školy.

Prvý diel knihy určený rodičom detí od 4 do 7 rokov je pomôckou, ktorá uvádza deti do sveta rozlišovania emócií, rozdielov medzi chlapcami a dievčatami a do sveta spoznávania ľudského tela a vzniku života. Nevyhýba sa ani biologickým pomenovaniam pohlavných orgánov a vysvetleniu, ako sa dieťaťko dostane na svet. Deti bežne v tomto veku prejavujú záujem o časti svojho tela, pretože práve cez ne objavujú seba a učia sa rozumieť samy sebe, druhým a poznávať svet.

V rodine sa často zmieňujeme aj o vonkajších mužských či ženských vonkajších pohlavných orgánoch, už

len pri základnej hygiene. Myslíme si, že ak rodičia pravdivo odpovedia malému chlapcovi či dievčatku na ich otázky a oboznámia ich aj so správnymi pojmami pomenúvajúcimi časti ich tela i tela opačného pohlavia, môžu im pomôcť lepšie poznať samých seba. A vzhľadom na vlastnú telesnosť sa tak nebudú cítiť trápne ani neisto. Všetko však závisí od prístupu rodičov.

Generácii, ktorá od svojich rodičov nedostala takmer žiadne informácie o sexualite, sa môže zdať priskoro otvárať tieto témy s deťmi už v predškolskom veku.

„Nezabúdajme, že v knihe pod pojmom sexualita nemáme na mysli sexuálny styk, ale charakteristiku, ktorá je vlastná každej ľudskej bytosti, chlapcovi aj dievčaťu, žene i mužovi, dievčatku i chlapčekomu, ktorí takto vyjadrujú samých seba, vlastnú osobu,“ vysvetľuje spoluautor knihy Ezio Aceti.

Sme presvedčení, že ak o láske hovoríme a vysvetľujeme ju s láskou a spôsobilosťou, ktorú ponúka kniha *Láske sa treba učiť*, nikdy to nenaruší a neohrozí pokoj detí pri ich raste. Deťom treba veci vysvetľovať vtedy, keď nás o to požiadajú alebo keď

majú k danej téme nejaké otázky. O chvíli, kedy prebehne debata o počatí, nerozhoduje väčšinou rodič či vychovávateľ, no samo dieťa, ktoré prichádza s otázkou. Veď nezriedka sa deti dospelých pýtajú: „Ako som sa narodil?“, „Ako som sa dostal, mamička, do tvojho bruška?“ „Pri podobných otázkach, ktorým sa nedá uniknúť, pokiaľ rodič chce budovať a udržať vzťah dôvery, netreba veci zapierať a vymýšľať si. Zároveň treba byť na takéto otázky pripravený a deťom povedať vhodným spôsobom pravdu. Pre každé dieťa tá chvíľa nastane inakedy, no vždy je potrebné sprevádzať ho svojou citovou blízkosťou,“ vysvetľuje autor knihy Ezio Aceti. V takomto zmysle výchova k zdravo prežívanej sexualite v rodine nie je predčasná.

Niektorí kritici dokonca vyčítajú knihe prvky LGBTI ideológie. S tým však nemôžeme súhlasiť, pretože ani autori, ani vydavateľstvo žiadnym spôsobom túto ideológiu nepropagujú. Naopak, knihy vyšli v Taliansku ako reakcia na Štandardy pre sexuálnu výchovu z dielne WHO v snahe predbehnúť ideologické obsahy, s ktorými ako kresťania máme problém. Prostredníctvom kníh

Láske sa treba učiť chcú autori pravdivými informáciami pomôcť rodičom, aby svoje deti naučili správne rozlišovať a v budúcnosti rozpoznávať ideologické prvky.

Druhý diel knihy *Láske sa treba učiť* je venovaný rodičom detí vo veku od 8 do 11 rokov. Chceme zdôrazniť, že aj tento diel nepatrí do rúk deťom bez aktívneho sprevádzania rodičov. Tak prvý, ako aj druhý diel obsahujú priloženú príručku pre rodičov, ktorá vysvetľuje, ako previesť deti obsahom knihy. Každý rodič pozná svoje dieťa a vie odhadnúť, či už je dostatočne zrelé. Aj keď zo skúsenosti mnohých súčasných rodičov dostávame reakcie, že deti práve v tomto veku prichádzajú zo školy s otázkami, ktoré sme my v ich veku ešte neriešili.

Nezabúdajme však, že väčšina detí má už v prvých ročníkoch základných škôl nekontrolovaný prístup na internet. Žijeme v presexualizovanej dobe a deti sa dozvedajú mnohé veci práve prostredníctvom internetu či kamarátov, veľa ráz veľmi nevhodným spôsobom. Rozprávanie sa s vlastným dieťaťom o kráse sexualite ho, naopak, môže ochrániť. Niektorých prekvapila otvorenosť druhého dielu knihy, ktorá deťom približuje pojmy ako pornografia, masturbácia, antikoncepcia, potrat, homosexualita. Niektorým čitateľom prekážalo, že pri vysvetľovaní týchto pojmov autori priamo nepodávajú morálne stanovisko. Veriaci rodičia sú prirodzene pozvaní prepájať obsah knihy s duchovnou a morálnou formáciou. Samotné knihy však nie sú koncipované ako explicitný výklad katechizmu, ale sú pomôckou na sprostredkovanie vnímania krásy o sexualite civilným jazykom, v ktorom sa môžu nájsť rodičia bez ohľadu na viero-
vyznanie.

Vydavateľstvo Nové mesto

Ďakujeme za podporu!

Projekt nm.sk oslavuje druhé výročie

Už prešli dva roky od rozhodnutia otvoriť časopis *Nové mesto* pre širšie publikum, aby myšlienky spirituality jednoty mohli intenzívne, s bezkonkurenčnou rýchlosťou prichádzať aj k ľuďom mimo komunity Hnutia fokoláre. Vznikol projekt nm.sk (tzv. mediálny dom). Ten spojil pod jednu strechu časopis *Nové mesto* a Vydavateľstvo *Nové mesto*, ktoré mali dlhoročnú tradíciu dobrovoľníckej práce interných členov Hnutia fokoláre. Novými aktivitami v projekte sa stala webová stránka www.nm.sk a organizovanie inšpiratívnych verejných podujatí. Cieľom tohto projektu bolo a je priniesť do slovenského mediálneho priestoru nové kresťanské médium. Vytvoriť priestor pre žurnalistiku, ktorá zintenzívňuje hlas kultúry jednoty a prináša dialóg do našej spoločnosti. A zároveň rozvíjať nové prepojenia prostredníctvom sociálnych sietí.

Tieto zmeny priniesli aj novú pracovnú dynamiku, keďže tvoriť obsah na webovú stránku si vyžaduje denné pracovné nasadenie. Vytvoril sa tím tri ľudí, ktorí zanechali svoje pôvodné zamestnanie a naplno sa nasadili pre prácu na projekte nm.sk. Postupne sa k internému tímu pripájajú externí spolupracovníci, ktorí pracujú na čiastočné úväzky. Celý náš tím vám predstavíme na nasledujúcej dvojstrane.

Nový projekt nm.sk vznikol z podpory jednotlivcov Hnutia fokoláre. Aby bol udržateľný a my sme mohli prinášať viac kvalitného obsahu, realizovať naše ďalšie pracovné plány, potrebujeme vašu konkrétnu podporu.

Ďakujeme!

- 1992** vznik komunitného časopisu *Nové mesto* (česko-slovenské vydanie) s redakciou v Bratislave
- 1994** vznik Vydavateľstva *Nové mesto*, s.r.o.
- 1998** oddelenie jazykových verzií (česká a slovenská) časopisu *Nové mesto*
- 2012** zmena grafického dizajnu (nové logo a vzhľad)
- 2016** redakcia časopisu sa presťahovala z Bratislavy do Košíc
- 2018** vznik projektu nm.sk, ktorý spojil vydávanie časopisu (začal vychádzať vo farbe) a kníh; vznikol nový web www.nm.sk a vydavateľstvo začalo organizovať verejné podujatia
- 2019** prvý kompletný rok projektu nm.sk

923

fanúšikov nm.sk

183

sledovateľov nm.sk

prvý rok projektu nm.sk

1. 9. 2018 – 31. 8. 2019

61 197

zobrazení stránky

22 076

návštevníkov stránky

druhý rok projektu nm.sk

1. 9. 2019 – 31. 7. 2020

683 363

zobrazení stránky

155 670

návštevníkov stránky

8,47 €

8,47 eur je priemerný pravidelný dar za rok 2020.

1/3 darcov

Máme 114 pravidelných darcov, čo je 1/3 z počtu, ktorý potrebujeme.

Tím projektu nm.sk

Predstavujeme vám ľudí, ktorí na pravidelnej báze pracujú na tvorbe projektu nm.sk. Niektorí spolupracujú s vydavateľstvom pri tvorbe kníh, iní pri práci na časopise a portáli nm.sk, ďalším sa to prelína a sú nasadení pre obe platformy. Máme zatiaľ trochu ľudí na plný úväzok a štyroch na čiastočný úväzok, ostatní sú externí spolupracovníci. Vďaka týmto ľuďom vám môžeme prinášať kvalitný obsah, knihy a podujatia, ktoré chcú prispievať ku kultúre dialógu v našej spoločnosti.

Mária Valigová

vedúca vydania časopisu

Je zodpovedná za vydanie tlačovej formy Nového mesta. Má na starosti komunikáciu s predplatiteľmi.

Ľubica Hrmová

technická redaktorka tlačového časopisu

Má na starosti čítanie a kontrolu časopisu po grafickej úprave textov.

Mária Majerníková

jazyková korektorka

Denne koriguje naše texty, ktoré vychádzajú na portáli nm.sk a koriguje aj tlačené vydanie časopisu.

Zuzana Hanusová

šéfredaktorka

Vyštudovala žurnalistiku a germanistiku. Pracovala ako redaktorka, moderátorka v RTVS a v denníku Postoj. Stojí za tvorbou obsahu portálu nm.sk ako aj časopisu Nové mesto.

Tomáš Lencz

redaktor

Pracuje ako informatik. Externe pre portál nm.sk píše texty o slovenskej politike a o spoločenských témach.

Christian Heitmann

redaktor

Študuje históriu a východo-európske štúdiá. Venuje sa zahranično-politickým udalostiam, analýzam a rozhovorom.

Michal Lukáč

redaktor

Žije a študuje v Košiciach. Venuje sa publicistike a tvorbe podcastov. Pre portál nm.sk pripravuje spravodajský výber udalostí, ktoré prispievajú k dialógu.

Ignác Brosch

redaktor

Študuje právo a pre portál nm.sk píše stĺpčky i rozhovory a texty do rubriky štýl či spoločnosť.

Terézia Lenczová

stĺpčekačka

Dôchodkyňa, výskumníčka v sociálno-ekonomickej oblasti. Od začiatku portálu nm.sk sa venuje téme ekumenizmu.

Peter Kuchár

stĺpčekár

Katolícky kňaz SDB. Pôsobí v Taliansku v komunite Nové horizonty, úzko prepojenej s Hnutím fokoláre. Pre nm.sk píše príbehy z pôsobenia tejto komunity.

Katarína Jančíšinová

stĺpčekárka a prekladateľka

Momentálne žije s rodinou v Taliansku. Venuje sa témam rodiny a výchovy.

Veronika Sýkorová

členka redakčnej rady

Autorka textov s témami z prostredia komunity Hnutia fokoláre

Michal Chuda

knižný editor

Slovenský básnik, editor, redaktor. Je člen edičnej rady vydavateľstva, ktorá pripravuje edičný plán. Je hlasom našich knižných podcastov na nm.sk.

Elena Karasová

sociálne siete

Spravuje komunikáciu sociálnych sietí projektu nm.sk

Jozef Klembara

člen edičnej rady

Vysokoškolský profesor. Vo vydavateľstve pomáha s konzultáciami knižných titulov.

Eliška Klembarová

členka edičnej rady

Vyštudovala taliančinu a slovenčinu. Vo vydavateľstve pomáha s konzultáciami knižných titulov.

Zuzana a Jozef Turlíkovci

vizuálna komunikácia

Pracujú ako dizajnéri a konzultanti. V Novom meste riešia vizuál portálu, časopisu a marketingovej komunikácie.

Tomáš Angelovič

projektový manažér

Vyštudoval politológiu na UK a Politické štúdiá na Univerzitnom inštitúte Sophia v Taliansku. Pracoval v oblasti IT, finančného a projektového manažmentu.

Sylvia Hamadejová

riaditeľka

Vyštudovala marketingovú komunikáciu, francúzsky jazyk a históriu. Pracovala ako digital marketér a stratég marketingovej komunikácie. Je členka vedenia projektu nm.sk.

Martin Sepp

konateľ

Riaditeľ firmy Plaut Slovensko. Je donorom projektu nm.sk a člen jeho vedenia.

 práca pre nm.sk na plný pracovný úväzok

Ignác Brosch

**Problém nastáva,
keď hovoríme o tých,
ktorí sú vonku,
že sú menej ako my**

Mladí na vidieku by si najmenej priali žiť vedľa ľudí inej farby pleti (63 %), liberálov (63 %) a homosexuálov (60 %). Viac ako polovica má rovnaký postoj k cudzincom, migrantom, utečencom, Židom či moslimom. Aj tieto výsledky priniesol reprezentatívny prieskum, ktorý dizajnovala Rada mládeže Slovenska (RmS).

„V porovnaní s mestom až o štvrtinu viac mladých na vidieku si neželá mať za susedov ľudí s inou farbou pleti a ľudí s liberálnymi postojmi. Výskum ukazuje, že miera prijatia medzi mladými na vidieku je o 20 percentuálnych bodov nižšia ako medzi rovesníkmi v mestách,“ vysvetľuje Veronika Fishbone Vlčková, výskumníčka RmS.

Rada mládeže Slovenska, pod ktorú spadá 27 organizácií s približne 70-tisíc členmi po celom Slovensku, nedávno zverejnila prieskum o mladých ľuďoch vo vekovej škále medzi 15. a 29. rokom života. Pýtali sa ich, či sú spokojní so svojím životom, či si myslia, že budú schopní platiť svoje účty, ale aj to, koho by nechceli za svojho suseda. O výsledkoch prieskumu sme sa rozprávali s Veronikou Fishbone Vlčkovou z RmS.

Čo mladých Slovákov najviac trápi?

Chcú mať kvalitné vzdelanie, zamestnanie, chcú mať kde bývať. Trápi ich však aj to, akým spôsobom sa správame k planéte, či korupcia.

Zaujímajú ich teda viac materiálne či hodnotové problémy?

Vyzerá to tak, že sa začínajú prikláňať k individualizmu v neprospech kolektivismu. Teda pozerajú sa na to, čo budem mať z toho ja. Napríklad mládežnícke organizácie, ktoré pracujú vo veľkom na dobrovoľníckom princípe, majú v posledných rokoch skúsenosti, že menej mladých ako v minulosti príde, že chcú pomáhať, lebo im samým daný program čosi dal. Skôr sa chcú naučiť organizovať podujatia, viesť kolektív či zapísať si to do životopisu.

Kľúčové témy, ako zamestnanosť či šanca na kvalitné vzdelanie, ale aj postojové otázky, ste robili porovnávacou metódou?

Sledovali sme dve skupiny: jednu z mesta a jednu mimo neho. Nehovorí sa o tom veľa, ale 51 percent mladých žije na vidieku. Šanci na dobré vzdelanie či zamestnanie je tam pomenej. Bezpečných miest na stretávanie ešte menej. Pre mladých na dedine je tak napríklad primárnym miestom na stretnutie zastávka autobusu, ktorá je v každej dedine.

Zaujímali nás zároveň postojové veci. Čo sme sa dozvedeli, je fakt, že na vidieku si o trochu viac cenia tradičnejšie hodnoty, a práve preto tam chcú aj mladí ostať. A teda je nevyhnutné rozprávať sa o tom, že keď sa niekto rozhodne zostať na vidieku, lebo chce byť viac spätý s rodinou či prírodou, aby tam zároveň našiel dostatočné možnosti. Momentálne, ako nám aj vyšlo z prieskumu, sa mladý človek cíti viac ekonomicky ohrozený na vidieku.

Odpovede ste zbierali od mladých vo veku 15 až 29 rokov, teda od tých v puberte až po pracujúcich či zakladajúcich si rodinu. Majú tieto vekové skupiny stále rovnaké záujmy či obavy?

Každý druhý mladý by sa cítil nepohodlne, ak by mal za suseda niekoho „odlišného“.

Niektorým skupinám sa v našej spoločnosti naozaj nežije ľahko a sú vystavovaní psychickému či fyzickému ohrozeniu seba alebo svojich najbližších.

Rozhodli sme sa pre tento širší vekový interval preto, lebo v praxi sa mladosť predlžuje a „prestupy“ do dospelosti sú oveľa menej lineárne. Vidíme to napríklad aj teraz počas korony, keď 12 až 15 percent mladých bolo nútených presťahovať sa naspäť k rodičom. Prechod do dospelosti, tzv. osamostatnenie sa, sa v dnešnej dobe odďaľuje a prebieha skôr sínusoidne ako lineárne.

Aké ste mali očakávania a v čom sa najviac líšili od výsledkov prieskumu? Čo vás najviac prekvapilo?

Cieľom bolo priblížiť perspektívu vnímania mladých, ktorí žijú na vidieku a v mestách. Napríklad v oblasti zamestnanosti. Očakávali sme, že isté rozdiely medzi mestom a vidiekom budú. Úplne prekvapivé to teda pre nás nebolo. Čo azda prekvapivé bolo, sú rozdiely v jednotlivých číslach – zdalo sa, akoby tieto dve skupiny žili v iných svetoch.

My sa po týchto výskumoch často vraciame medzi mladých. Organizujeme takzvané fokusové skupiny, ktoré reprezentujú mladých z mesta či vidieka, a kladieme im otázky navyše, aby sme lepšie pochopili výsledky z dotazníkového prieskumu.

Čo ste sa dozvedeli?

Jedna z častých odpovedí bola, že mnohí mladí na vidieku žijúci pri väčších mestách sú „pendleri“, teda ich interakcia je limitovaná spojmi. Neformálne stretnutia sa tak musia zväčša prispôbiť tomu, kedy odchádza autobus.

Osobne ma prekvapili výsledky v otázke, koho by mladí nechceli za suseda. Aj keď sa čísla na vidieku a v meste mierne líšia, prakticky každý druhý mladý by sa cítil nepohodlne, ak by mal za suseda niekoho „odlišného“.

Jedna vec, ktorú si treba uvedomiť, že ide o postoje. Teda o vnímanie, ktoré sa odzrkadľuje v odpove-

diach, a nie o niečo, čo by som reálne aj urobil. Neznamená to, že by daní respondenti aj „hodili kameňom“.

Druhá vec: pre nás to ani nebolo prekvapivé, lebo vieme, aké sú dáta dospelých. A tieto sú v podstate veľmi podobné. Vzorce sa v tomto preberajú z rodiny, prostredia.

Aby som to dala do kontextu – ak by padla otázka, že či len my Slováci sme takí „netolerantní“ – nie. Je to fenomén, ktorý sa vyskytuje vo všetkých postkomunistických krajinách, kde diskomfort voči inakosti je vyšší.

Jedno z vysvetlení je, že sme žili vo veľmi homogénnej spoločnosti, kde sme všetci mali byť rovnakí. A na vidieku to stále aj pretrváva. Ak vidíme niekde tendenciu otvárať sa, tak postupuje z miest.

Úzko to zároveň súvisí aj s pocitom zabezpečenia, či spoločenského alebo ekonomického. Mladí na vidieku majú podľa čísel menší pocit ekonomickej istoty. To znamená, že keď sa mi zdá, že moje pracovné miesto „ukradne“ napríklad nejaký prisťahovalec, miera nepohody voči takému jedincovi je vyššia. Treba však tiež dodať, že skúsenosť so stretnutím s ľuďmi mimo našej sociálnej vrstvy, či už pozitívna alebo negatívna, veľmi napomáha zreálniť tieto pohľady.

Aj keď ide o postoje, je reálne, aby sa niekto fyzicky zdvihol voči svojmu susedovi preto, že je to Žid alebo homosexuál?

Toto je, žiaľ, veľmi ťažké merať. Postoj je tiež realita, len nepretavená do skutku. Predpokladám, že väčšinou by k takýmto incidentom nedošlo, lebo s nimi ani neprichádzajú do kontaktu. Často je to taký strach z neznámeho. A teda sami nevieme, ako by sme sa zachovali.

Sú výskumy, ktoré hovoria o tom, že diskrepancia medzi postojom a správaním je enormná. Existuje napríklad štúdia

zo Spojených štátov, kde vopred telefonovali do ubytovacích zariadení, či by ubytovali čínsku rodinu. Po telefóne bola miera odmietania oveľa vyššia, ako keď tam daná rodina prišla osobne a situáciu bolo treba vyriešiť.

Situáciu však netreba zľahčovať. Faktom zostáva, že niektorým skupinám sa v našej spoločnosti naozaj nežije ľahko a sú vystavovaní psychickému či fyzickému ohrozeniu seba alebo svojich najbližších.

Vizuálne ešte tieto osoby vieme odlišiť – ako v prieskume napríklad Róma, Žida či moslima. Ako si však vysvetliť vysoké čísla aj pri homosexuáloch alebo liberáloch?

Vysvetľujeme si to pomerne negatívnym verejným diskurzom, ktorý sa tu vedie. Pozerala som si dáta dospelšej populácie z prelomu tisícročí, keďže tie o mladých nemáme z tohto obdobia k dispozícii, a miera tolerance napríklad ku prisťahovalcom bola v tom období vyššia.

Dovolím si tvrdiť, že dnešný mediálny diskurz je veľmi negatívny a mnohí politici si práve na týchto témach robia kampaň. Keď prišla posledná migračná vlna, ktorá sa Slovensku prevažne vyhla, už vopred boli títo ľudia politikmi označovaní za tých, ktorí spôsobujú rozvrat či ekonomickú záťaž. A nepoznaného sa v každom prípade bojíme viac.

Keď sa pozrieme na percentá nevôle mať za suseda človeka alkoholika či človeka s kriminálnou minulosťou, sú stále o desať percentuálnych bodov nižšie ako pri liberálovi či homosexuálovi. Ako je to možné? Čisto z praktického hľadiska, alkoholik bude asi ako sused nepríjemnejší...

Jednak sa o tom nerozpráva, teda to nie je až také polarizujúce.

Môžeme sa zároveň pozrieť: je veľa funkčných alkoholikov, ktorí fungujú aj na najvyšších pozíciách, je to zažitá v našej kultúre. Alkohol je, žiaľ, veľmi akceptovanou spoločenskou záležitosťou, teda toto číslo ma vôbec neprekvapuje. Pri iných kultúrach či postojoch však máme pocit, že nás ohrozujú.

Naozaj by sme sa mali skôr pozrieť na to, ako byť dobrými susedmi. Tak ako my robíme lokše, Ind môže pripraviť náni a chlapík z Eritrey indžeru a pre každého z nás je to placka. Používame to ako prílohu k jedlu a postup prípravy sa môže veľmi podobáť. Takto si môžeme uvedomiť, že sme si podobní. Toto je obohacujúci prístup, ktorý by nebolo na škodu osvojiť si.

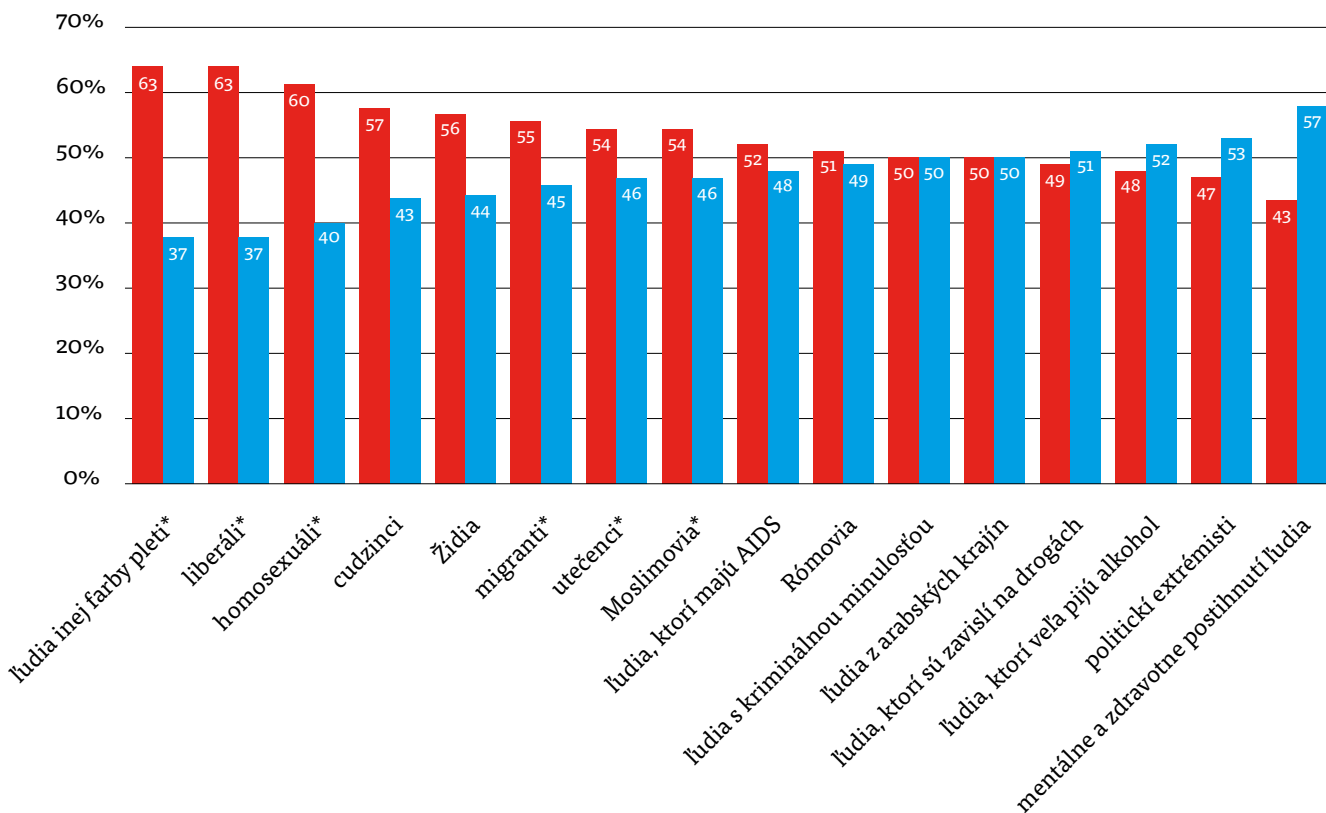
Z čoho pramenia stereotypy? Ako to, že nám nálepka na osobu bráni vnímať ju ako dobrého človeka?

Treba povedať, že je prirodzené, že ľudia si vytvárajú stereotypy. Sú vytvárané rokmi, a ovplyvniť sa dajú vzdelávaním, napríklad v škole, v mládežníckych organizáciách, cez médiá alebo doma. Je na škodu, keď sa umelo vytvárajú dva tábory. Tieto nožnice sa momentálne roztvárajú medzi dvoma skupinami populácie. Potom je sebaidentifikácia obmedzená na dva prúdy – keď pochádzam z takého prostredia, musím byť takýto a myslieť si toto.

Čo s tým môžeme robiť? Napríklad upozorňovať práve politikov, že tento naratív, ktorý sme si tu vytvorili, vie byť pri ktorejkoľvek skupine veľmi škodlivý.

Potrebuje ako ľudia stále hľadať spoločného nepriateľa? Byť stále voči niekomu v opozícii, lebo inak nie sme schopní nažívať v pokoji?

Žiaľ, my ľudia fungujeme aj na efekte in alebo out, teda som súčasťou skupiny, alebo rovno proti nej. Sme sociálne tvory. Problém nastá-

Zdroj: RmS

Vo formálnom vzdelávaní sme zo škôl vytesnili diskusiu a kritické zhodnocovanie tak faktov, ako aj názorov.

va, keď hovoríme o tých, ktorí sú vonku, že sú menej ako my. Či už menej prínosní alebo dokonca nám môžu ublížiť, ukradnúť našu kultúru... že nevidíme prínos toho iného. Samozrejme, hrozby existujú, alebo veľa politikov ignoruje práve ten prínos.

Čo sa s tým všetkým dá robiť? Od najvyšších miest až po nás bežných ľudí?

V prvom rade je veľmi dôležité „poludštiť“ mediálny diskurz. Dnes sa všetko veľmi rýchlo podáva ďalej a negatívne predáva. Sploštené, heslovité správy tomu rozhodne nepomáhajú.

Zároveň vzdelávanie je kameňom úrazu. Tak formálne, ako aj neformálne. Keď som v škole a niečo tam počúvam, neskôr počas záujmovej činnosti to môžem reflektovať so svojimi rovesníkmi. Vo formálnom vzdelávaní sme zo škôl vytesnili diskusiu a kritické

zhodnocovanie tak faktov, ako aj názorov.

Konfrontácia tam často veľmi chýba a priestor sa stal dosť sterilným. Napríklad etické otázky, ktoré mladí určite riešia, my na pôde školy riešiť nechceme, lebo vieme, že mladí by sa síce vyjadrili, ale mohla by sa zdvihnúť vlna napríklad zo strany rodičov o „indiktrínácii“ ich detí. Natoľko sme sa rozhodli nerozprávať o hodnotových veciach, aby sme sa nikoho nedotkli, že zabúdame, že hodnoty nás v istom smere ukotvujú. A tak aj mladí tápu čoraz viac.

Rozumiem obave rodičov, prečo by mal učiteľ rozprávať do výchovy, ale ak by k tomu aj došlo – máme dosť odborníkov na tieto témy? Je dosť schopných učiteľov viesť diskusiu, počúvať, poradiť?

Krásny príklad je mať so žiakmi diskusiu o tom, ako sa má písať

akademická práca. Čo sú jej hodnoty, ciele? Mnohé školy by povedali – neťahajte mi sem politiku, keďže to bola horúca téma a týkala sa vrcholných predstaviteľov štátu pred pár týždňami.

No podstata je predsa inde: čo znamená poctivá intelektuálna práca. Čo to je intelektuálne vlastníctvo. Čo predstavuje vzdelávanie a či si ho chcem „kúpiť“ alebo odfláknúť, alebo mať nejaký cieľ. Teda nie je to len o tých prvých troch problémoch, ktoré každému napadnú, keď sa povedia hodnoty. Predsa každý z nás dennodenne reflektuje svoje rozhodnutia na základe čohosi a túto diskusiu by mali zvládnuť všetci.

Keď sme sa rozprávali o infraštruktúre a vzdelávaní, korona a karanténa s ňou spojená ukázala ešte hlbší problém – darmo, že majorita študentov prešla na online systém, keď niektoré marginalizované skupiny nemali doma poriadne ani elektrinu. Tak totiž vzniká stále väčší rozdiel medzi vzdelanými a tými, ktorí sa prakticky k vzdelaniu nemajú ani ako dostať.

Dlhodobé systémové zlyhávania dostali spoločnosť do situácie, keď približne 70 percent rómskych žiakov nebolo schopných zapojiť sa do procesu vzdelávania počas korony. Nemali sme to dobre našliapnuté a teraz to prepuklo naplno. Najväčším problém je kontinuita – keď sa raz proces preruší, musí sa začínať odznova. Vidíme to v našich mládežníckych organizáciách, kde po troch mesiacoch museli obnovovať svoje kontakty nanovo.

Často sa potom stane, že tieto deti túto perspektívu prijímajú a žijú vo svojom separovanom svete. Právom sa potom tieto komunity označujú ako vylúčené. Aj v tomto smere nám COVID-19 veľmi veľa ukázal. Ako veľmi zlyhávame. Kým nie sú postavené škôlky, prosťriedky, ako sa tam dostať, teda celá podpora infraštruktúry, tieto ľu-

dia budú žiť paralelne s nami tak ako doteraz.

Z vášho prieskumu vyplynulo, že mladí na vidieku menej dôverujú svojim spolužiakom než mladí v meste. Na vidieku je miera nedôvery 43 percent, v mestách 32 percent opýtaných. Žijeme v čase nedôvery?

Toto ma osobne prekvapilo. Prirodine a najbližších sú na tom porovnateľne a skôr dôverujú, ale pri spolužiakoch a spolupracovníkoch mladí na vidieku dôverujú menej. Zamýšľala som sa nad možnosťou, že vidiek je, čo sa týka noriem a hodnôt, homogénnejší a prevláda väčší tlak na nutnosť nevyčnievať z davu. Keďže je tam menej anonymity, je ťažšie z tohto presvedčenia vyjsť, odlišovať sa, aby sme neboli komunitou odsudzovaní. No predsa len sa odlišujeme, len to nechceme dať navonok najavo. Práve z tohto môže prameniť tá nedôvera.

Dôvera je však vo všeobecnosti problematická. Spoznať niekoho, že je takisto človekom z mäsa a kostí a rieši v zásade tie isté otázky, či dokáže svoje dieťa umiestniť do materskej škôlky a či bude mať čo navariť a z čoho žiť, tak v základných konceptoch ľudskosti sme úplne rovnakí. Líšime sa azda v tom, či veríme alebo neveríme, či chceme žiť v meste alebo na vidieku, jeme alebo nejeme mäso.

A podstatné je, aby sa ľudia s odlišnými skúsenosťami a presvedčením mali možnosť stretávať a to pravidelne. Nie je to len o jednorazovej interakcii. Dôležité je aj pochopenie perspektívy toho druhého. Ak si na hodinu sadnem na diskusiu s názorovým oponentom, dosah jednorazového dialógu bude pravdepodobne malý. Podstatné je vzájomné vymieňanie si perspektív a to dlhodobo a pravidelne. A u mladých veľmi fungujú zážitkové aktivity. Práve v tomto plnia nenahraditeľnú úlohu mládežnícke organizácie.

Veronika Fishbone Vlčková

Vyštudovala sociológiu na Viedenskej univerzite. V mládežníckom sektore pôsobila štrnásť rokov a venovala sa hlavne rozvoju mladých ľudí v oblasti komunikácie, efektívneho presvedčania a rozvoja kapacít organizácií vo viacerých krajinách. Od roku 2013 sa venuje spoločenskovednému a marketingovému výskumu v oblasti médií, telekomunikácií, zdravotného sektora a výskumu pre mimovládne organizácie. V súčasnosti sa venuje problematike merania dosahov práce s mládežou.

„Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona.“
(Lk 6, 38)

„Zostúpil s nimi dolu a zastal na rovine i veľký zástup jeho učeníkov a veľké množstvo ľudu z celej Judey i z Jeruzalema aj z týrskeho a sidonského pobrežia. Prišli ho počúvať...“¹ Takto uvádza evanjelista Lukáš dlhý Ježišov príhovor, ktorý rozvinul pri ohlasovaní blahoslavenstiev, požiadaviek Božieho kráľovstva a Otcových prisľúbení svojim deťom.

Ježiš slobodne ohlasuje svoje poslanstvo ľuďom z rôznych národov a kultúr, ktorí sa tu zišli, lebo ho chceli počúvať. Jeho poslanstvo je univerzálne, určené všetkým, všetci ho môžu prijať, a tak sa stať realizovanými osobami, ktoré Boh Láska stvoril na svoj obraz.

„Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona.“

Ježiš ukazuje, v čom je evanjelium nové: Otec osobne miluje „prekypujúcou“ láskou každé svoje dieťa a každému dáva schopnosť čoraz veľkodušnejšie otvárať svoje srdce blížnym. Tieto slová sú dôrazné a náročné: dávať zo svojho; hmotný majetok, ale aj vlúdne prijatie, veľkorysé milosrdenstvo či odpustenie, podľa príkladu Boha.

Obraz vrchovatej odmeny, ktorú človek dostáva do svojho nie celkom vyrovnaného života, nám dáva pochopiť, že miera Božej lásky k nám je bez miery. Prisľúbenia, ktoré Boh dáva, sa plnia nad naše očakávania a zá-

roveň nás oslobodzujú od úzkostí z našich kalkulácií a očakávaní, od sklamaní z toho, že nedostávame od ostatných primerane našej miere voči nim.

„Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona.“

Chiara Lubichová v komentári k tomuto Ježišovmu pozvaniu napísala: „Už sa vám niekedy stalo, že ste dostali od priateľa dar a cítili ste potrebu odplatiť sa mu? [...] Ak sa to stáva vám, tak len si predstavte, koľko ráz Bohu, ktorý je láska. On neprestajne odmieňa každé dobro, ktoré spravíme svojim blížnym v jeho mene. [...] Boh to robí preto, aby ťa obohatil, aby nás obohatil. Robí to preto, [...] lebo čím viac máme, tým viac môžeme dávať – ako správni správcovia Božieho majetku –, poskytujeme komunite okolo nás každú jednu vec do spoločného obehu. Iste, Ježiš myslel v prvom rade na odmenu, ktorá nás čaká v raji, ale to, čo prebieha tu na zemi, je už jej predohrou a zárukou.“²

„Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona.“

Čo však môže nastať, ak sa rozhodneme žiť v tejto láske spoločne s mnohými ostatnými? Istotne by to bol zárodok sociálnej zmeny.

Ješús zo Španielska hovorí: „Spolu s manželkou pracujem v oblasti poradenstva a formácie. Nadchli nás myšlienky ekonomiky spoločenstva³ a chceli sme sa naučiť brať ohľad na

druhých: na zamestnancov, upravovať mzdy a hľadať alternatívy pri jasných dôvodoch na prepustenie; na dodávateľov, dodržiavať ceny, platby a dlhodobé vzťahy; na konkurenciu, pripravovať spoločné kurzy a ponúknuť naše vedomosti; na klientov, poskytovať rady svedomito a nehládieť na vlastný prospech. Dôvera, ktorá sa takto vytvorila, nás zachránila počas krízy v roku 2008.

Neskôr sme sa prostredníctvom mimovládnej organizácie Levántate y Anda (Vstaň a chod') stretli s učiteľom španielčiny na Pobreží Slonoviny. Chcel zlepšiť životné podmienky vo svojej dedine vybudovaním pôrodnej sály. Prezreli sme si projekt a ponúkli sme potrebnú sumu. Nemohol tomu uveriť. Musel som mu vysvetľovať, že to je zo zisku našej firmy. Dnes je pôrodná sála 'Bratstvo' symbolom spolužitia, vybudovali ju moslimovia a kresťania spoločne. A za posledné roky sa výnosy našej firmy zdesaťnásobili.“

Letizia Magriová

¹ Porov. Lk 6, 17–18.

² Chiara Lubichová, *Slovo života na jún 1978*, tamtiež, *Parole di Vita*, zostavil Fabio Ciardi (*Opere di Chiara Lubich 5*; Città Nuova, Rím 2017), s. 108–110.

³ <https://www.edc-online.org>.

október 2020

Slovo života

„Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený.“
(Lk 14, 11)

Evanjeliá nám často ukazujú Ježiša, ako rád prijíma pozvania na obed: sú to chvíle na stretnutia, príležitosti na nadviazanie priateľstiev a upevnenie spoločenských vzťahov.

V tomto úryvku z *Evanjelia podľa Lukáša* Ježiš pozoruje, ako sa správajú pozvaní hostia a ako sa predhávajú pri obsadzovaní popredných miest určených pre význačných hostí; doslova tu cítiť snahu prevýšiť jeden druhého.

On má však na mysli inú hostinu: tú v Otcovom dome, na ktorú budú pozvané všetky deti bez ohľadu na „odôvodnené nároky“ nadobudnuté vďaka domnelej nadradenosti.

A práve tam budú popredné miesta rezervované tým, ktorí si vyberú posledné miesta, čiže službu druhým. Preto Ježiš hovorí:

„Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený.“

Keď sa chamtivo a pyšne zameriame na samých seba, keď budeme vyžadovať a ponosovať sa, upadneme do pokušenia modlárstva, čiže do uctievania falošných bohov, ktorí si nezasluhujú úctu a dôveru. Prvým Ježišovým pozvaním sa teda zdá pozvanie zostúpiť z „piedestálu“ nášho ja, aby stredobodom nášho záujmu nebol náš egoizmus, ale samotný Boh. Čestné miesto v našom živote by malo rozhodne patriť jemu!

Dôležité je vytvárať mu priestor, prehĺbovať náš vzťah s ním, učiť sa od neho evanjeliovému štýlu poníženosti. Slobodne si zvoliť posledné miesto totiž znamená zvoliť si miesto, ktoré si vybral aj Boh v Ježišovi. On, aj keď je Pán, rozhodol sa prijať ľudský osud, aby mohol všetkým zvestovať Otcovu lásku.

„Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený.“

Toto nás tiež naučí budovať bratstvo, čiže solidárne ľudské spoločenstvo, dospelých a mládeže, zdravých a chorých, budeme schopní budovať mosty a slúžiť spoločnému dobru.

Podobne ako Ježiš aj my sa môžeme priblížiť k našim blíznym bez obáv, môžeme sa postaviť po ich boku, aby sme spoločne kráčali ťažkými aj radostnými chvíľami, aby sme docenili ich schopnosti, podelili sa o materiálne aj duchovné hodnoty, povzbudzovali, dodávali nádej a odpúšťali. Tak dosiahneme, že primát bude mať láska a sloboda Božích detí.

V tomto svete chorom na karierizmus, čo nahľadáva spoločnosť, pôjdeme proti prúdu a prinesieme pravú evanjelióvu obnovu.

Toto je zákon kresťanskej komunity, ako o tom píše aj apoštol Pavol: „V pokore pokladajte jeden druhého za vyššieho.“¹

„Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený.“

Chiara Lubichová napísala:
„Všimol si si? Vo svete sa veci

majú úplne inak. Platí zákon „ja“ [...]. A poznáme aj jeho bolestné dôsledky: [...] nespravodlivosti a zneužívanie každého druhu. Popri tomto všetkom Ježišovo učenie nerieši všetky tieto nešváry priamo, venuje sa skôr ich koreňu, odkiaľ pochádzajú – ľudskému srdcu. [...] Podľa neho je potrebné zmeniť práve srdce a to prinesie aj zaujímanie nových postojov, ktoré sú nevyhnutné na ustanovenie pravých a spravodlivých vzťahov. Byť pokorný neznamena len nebyť ambiciózny, ale uvedomovať si, že som ničím, cítiť sa malým pred Bohom, a teda odovzdať sa ako dieťa do jeho rúk. [...]

Ako si správne osvojiť v živote túto poníženosť? Tak ako Ježiš zaujímať tento postoj z lásky k bratom a sestrám. To, čo si urobil im, Boh vzťahuje na seba. Čiže skloniť sa, slúžiť im. [...] Pozdvihnutie sa dostaví rozhodne novým spôsobom, v druhom živote. Pre tých, čo žijú v Cirkvi, je však táto výmena situácií už prítomná. Ten, kto riadi, má byť tým, kto slúži. Je to už zmenená situácia. Týmto spôsobom je už Cirkev, v ktorej sa žije podľa slov, ktoré sme si tu prehľbili, pre ľudstvo znamením nového sveta.“²

Letizia Magriová

¹ Porov.: Fil 2, 3

² Chiara Lubichová, *Slovo života* na október 1995, tamtiež, *Parole di Vita*, zostavil Fabio Ciardi (Opere di Chiara Lubich 5; Città Nuova, Roma 2017), s. 564–565.

Chiara Lubichová

Druhá Mária

Máriino dielo, ako naznačuje aj jeho názov, je silne prepojené s Ježišovou matkou. Tak ako ona, ktorej dielom bol jej Syn, aj Máriino dielo má jediný záväzok: opäť darovať Ježiša svetu, ktorý je duchovne prítomný medzi osobami zjednotenými v jeho mene. Aj Mária formovala Dielo, utvárala ho tak, že ho živila svojím duchovným mliekom.

Dielo Panny Márie, ktorá žije v Máriinom diele, je Ježiš medzi nami

Z príhovoru na formačnej škole fokolarínok
Grottaferrata 26. februára 1964

Ježiš medzi nami robí z nášho Diela Máriino dielo. Chcem k vám hovoriť veľmi jasne, aby nedošlo k nejakým mylným interpretáciám. Existujú diela, ktoré majú meno po nejakom svätcovi alebo po samotnej Panne Márii či po Bohu, ako napríklad *Opus Dei*. Prečo sa naše hnutie nazýva Máriino dielo? Azda preto, že sme chceli pridať Panne Márii titul alebo preto, že Panna Mária sa ujíma všetkých? Či preto, že...? Nie, nie je to preto. Keď Mária bola na zemi, jej dielom nebolo napríklad založiť nejaký rehoľný rád, kláštor, ale jej dielom bol Ježiš. Dielo Panny Márie, ktoré žije v Máriinom diele, je Ježiš medzi nami, teda to on z nás robí Máriu. On je dielom Panny Márie, alebo lepšie povedané, plodom Máriinho diela je, že nás robí dielom Panny Márie, Máriou. Keď teda duchovným spôsobom dávame Ježiša svetú skrze regulu, ktorá je vytvorená na základe toho, čo nám vnukol, čo do nás on, zákonodarca, on, podporovateľ, on, ktorý je všetko, vstúpil, keď teda my dávame Ježiša, urobili sme všetko. Keď potom Ježiš obracia duše, ak urobí to či ono, ak prinesie jednotu vpravo alebo vľavo, to už je jeho záležitosť. My máme dávať Ježiša svetú.

Je to dedičstvo, ktoré vám zanechávam

Z denníka
Barcelona 1. decembra 2002

Keď som premýšľala nad naším nedávnym zhromaždením, spomenula som si na svoj závet, ktorý som ohlásila: zanechať všetkým Ježiša medzi nimi.

Dnes som v úžase videla toto dedičstvo novými očami.

Pochopila som, že keby som odišla a každému by som zanechala hoci celý svet, nedalo by sa to zrovnávať. Ježiš je najväčšie Dobro a môže byť dedičstvom všetkých. Prečo? Pretože on je jedine výsledkom života našej spirituality. Keď ju budeme žiť bod po bode, budeme môcť ponúknuť Ježiša svetú. Azda preto môžeme tvrdiť: „Ja v Cirkvi, svojej Matke, budem Máriou.“

Mária, zatienená Duchom Svätým, ho svetú darovala fyzicky. My, pre svetlo charizmy, ho môžeme darovať duchovne.

Z odpovede fokolarínom a fokolarímkam zo Španielska
Madrid, 5. decembra 2002

V posledných mesiacoch došlo k dvom významným udalostiam: list Svätého Otca o ruženci a stretnutia v Ženeve, teda ekumenické aktivity hnutia. Ako, Chiara, vnímaš ty tieto udalosti? Vidíš medzi nimi isté prepojenie?

Vďaka týmto udalostiam vyšlo na povrch naše pravé povolanie,

„Ja v Cirkvi, svojej Matke, budem Máriou.“
Mária, zatienená Duchom Svätým, ho svetú darovala fyzicky. My, pre svetlo charizmy, ho môžeme darovať duchovne.

a tým je byť druhou Máriou. No akou Máriou? [...] Tou, ktorú sme pochopili cez našu charizmu. Ako viete, ja som ju videla plnú Božieho slova, bola jedine Božím slovom a videla som ju ako Božiu Matku. [...]

Na svojich cestách som došla k ďalšiemu objavu: celá naša spiritualita vo všetkých jej bodoch – Boh Láska, Božia vôľa..., Ježiš Opustený, nám pomáha, aby sme dokázali dávať zrod Kristovi medzi sebou. Keď budem zomierať, odchádzať, chcem zanechať toto slávne dedičstvo. Chcem vám zanechať, tak ako matky svojim deťom zanechávajú závet a väčšie či menšie dedičstvo, Ježiša medzi nami. Vďaka charizme, ktorú mi Boh dal, som bola natoľko obdarovaná, že vám môžem povedať: „Viete, ako mať Ježiša medzi sebou. Toto je dedičstvo, ktoré vám zanechávam. Tým dedičstvom je Ježiš Kristus, byť druhou Máriou.“ [...]

Naše Dielo a celá naša spiritualita až po jej posledné objavy sú mliekom Panny Márie, sú mariánskou spiritualitou. Aký je teda záver? Ježiš medzi nami, prinášať svet Ježiša medzi nami. Prinášať ho všade.

Byť v našej charizme radikálny

Pri čítaní knihy o Matke Terézii z Kalkaty, v ktorej vychádza na povrch radikálnosť lásky k chudobným, Chiara si ešte viac uvedomí špecifickosť charizmy, ktorú Boh daroval Máriinmu dielu: byť malou Máriou, ktorá dáva Ježiša svet. Vo svetle tohto objavu, ktorý bol pre Chiaru len potvrdením toho, čo pochopila už dávno, sa rozhodne obnoviť radikálnym spôsobom svoj život vo fokoláre, aby tomuto objavu zodpovedal.

Z medzinárodnej telefonickkej konferencie
Castel Gandolfo 20. februára 2003

Každá charizma [...] je nádherným, jedinečným, neopakovateľným kvetom, ktorý sa odlišuje od ostatných, ako o tom bola presvedčená aj Matka Terézia. Keď sa nám naskytla príležitosť stretnúť sa, opakovala mi: „To, čo konám ja, ty nemôžeš konať. To, čo robíš ty, nemôžem robiť ja.“

Povzbudilo ma toto presvedčenie, a tak som vzala do rúk naše stanoviny, rozhodnutá nájsť v nich mieru a druh radikálnosti života, ktoré žiada Pán odo mňa. Otvorím ich a pri čítaní prvej stránky zažijem malý duchovný šok z objavu, ku ktorému som v tej chvíli prišla (pri tomto tiesto veci poznám 60 rokov!). Ide o „pravidlo nad všetky pravidlá, predpoklad každého iného pravidla“ môjho a nášho života: najprv rodiť – ako sa vyjadril pápež Pavol VI. – a potom skrze vzájomnú lásku udržiavať Ježišovu prítomnosť medzi nami vo veľkých skutočnostiach, i v mimoriadnych úlohách, ako aj v úspechoch pri budovaní Božieho kráľovstva.

Hneď som pochopila, že toto je moja a naša najdôležitejšia úloha zvlášť dnes: byť v Cirkvi malou Máriou, „jej prítomnosťou na zemi, akoby jej pokračovaním“¹ osobne i s celým Dielom; byť druhou Máriou, ktorá dáva svet Ježiša. Hneď som si predsavzala žiť podľa tejto normy na prvom mieste vo svojom fokoláre a s tými, ktorí sú mi nablízku.

Vieme: „Kto z vás je bez hriechu, nech prvý hodí kameň“ (Jn 8, 7). Tak ani u nás doma nie je vždy všetko dokonalé. Ja alebo niektorá z nás niekedy povie zbytočné slovo alebo príliš dlho mlčí či vyjadrí neuvážnený úsudok, lipne na nejakej maličkosti, nedobre znáša nejakú bolesť. Zaiste to sťažuje Ježišovu prítomnosť, ba

dokonce to bráni jeho prítomnosti medzi nami.

Pochopila som, že to musím byť ja, ktorá mu ako prvá mám pripraviť miesto, všetko uhladiť, zaplniť, dať všetkému príchut najväčšej lásky; v ostatných i v sebe všetko znášať, hoci zvyčajne toto slovo medzi sebou nepoužívame, no veľmi ho odporúča apoštol Pavol.

Znášanlivosť si vyžaduje lásku, a to nie hocijakú. Je to špeciálna láska, podstata lásky.

Pustila som sa do toho a dopadlo to dobre. Funguje to!

Zvyčajne som hneď vyzvala i svoje spoločníčky robiť podobne. Tentoraz však nie. Cítim, že najprv musím ja vykonať celú svoju časť, a účinkuje to. Okrem iného mám srdce plné šťastia, a to azda preto, že týmto spôsobom sa on medzi nami sprítomňuje a zotrváva.

Neskôr im to poviem, no teraz cítim povinnosť ísť dopredu, akoby som bola sama a pokračovať tak ďalej. [...]

Uvedené úryvky sú z knihy Ježiš medzi nami. Knihu je možné zakúpiť na www.obchod.nm.sk.

¹ Základné stanoviny Máriinho diela, Bratislava, Vydavateľstvo Nové mesto, Bratislava 2009, čl. 2.

Serenella Sharry Silviová

Nová rodina pre svet

1920
Chiara
Lubichová
2020

Chiara Lubichová bola zakladateľka a prvá prezidentka Hnutia fokoláre, ako aj plodná autorka. Pri stom výročí jej narodenia (1920) si prejdeme niektorými dôležitými etapami Chiarinho života.

Roky 1964 – 1965

Cesty do Severnej a Južnej Ameriky a Afriky. Prvé stále mariapoli

V rokoch 1964 – 1965 podnikla Chiara Lubichová mnoho ciest, o ktorých píše vo svojom denníku. Vycestuje do Severnej a Južnej Ameriky a Afriky, na kontinenty, kde sa hnutie zrodilo ešte len nedávno. Sen, ktorý nosí vo svojom srdci, je jednota sveta, aby sa naplnila Ježišova modlitba k Otcovi: „Aby všetci boli jedno“ (Jn 17, 21).

Severná Amerika

Mladý fokolarín Silvio Daneo, ktorý v roku 1964 žije v New Yorku, píše: „Po studenej zime, ktorá tento rok zasiahla naše mesto, sme dostali správu, že Chiara v marci navštívi Severnú aj Južnú Ameriku a že v New Yorku sa zdrží niekoľko dní.“ Koho potešila táto úžasná správa? Malú skupinku štyroch fokolarínov a štyroch fokolarínok, ktorí sa v roku 1961 v dvoch fokoláre usadili v New Yorku.

Chiara si do svojho denníka zapíše: „Pri príchode ma pozdravili fokolaríni a fokolarínky... Prišla som kvôli nim, aby sa necítili takí osamotení v tejto rozľahlej krajine.“

Fokolarínky prevezú Chiaru po meste autom a ona vyjadrí túžbu prejsť popred budovy, kde pracujú. Povie im: „Vidím síce mrakodrapy, no mám problém uveriť, že som v Amerike: jednota je taká silná, až doslova potiera vzdialenosti. Sme jedno.“

S fokolarínmi vyjde na Empire State Building. Z výšky si prezrie mesto a pohľadom sa zastaví na miestach, kde niektorí z fokolarínov pracujú. „Hoci spomedzi miliónov obyvateľov je ich málo, ktorí sú zasvätení Ježišovmu Srdcu, mesto zaplaví Božia láska,“ napíše Chiara.

V roku 1965 sa Chiara vráti do Ameriky spolu s donom Pasqualem Foresim. „Boh sa nikdy neopakuje. Každý rok má svoju krásu. Minulý rok vynikal rozjímaním; tento rok je vyjadrením činnosti,“ zapíše si Chiara. Podporuje projekty ako Centrum mariapoli, vydavateľstvo New City Press, časopis Living City, otvorenie nových fokoláre. Chiara je presvedčená, že každý projekt sa rozvíja dobre, ak nikdy nestratí zo zreteľa svoj cieľ, ktorým je prispievať k uskutočneniu Ježišovej modlitby k Otcovi: „Aby všetci boli jedno“ (Jn 17, 21). Chiara v krátkosti navštívi aj sídlo OSN. Kto by si bol vtedy pomyslel, že práve tu bude mať v roku 1997 prejav? V neďalekom katolíckom kostole Chiara pochopí, že najlepší spôsob, ako šíriť pokoj, po ktorom tak túžil pápež Pavol VI., je ochota „prinášať Ježiša do sveta“.

Počas cesty na letisko Chiara vyzdvihne prínos Enza Maria Fondiho a Grazielly De Luca, ktorí ako jedni z prvých prijali jej ideál a teraz sú novými zodpovednými za toto územie.

„Niektorí sejú, iní budú žať, no radosť patrí všetkým,“ povie na záver.

Niektorí sejú,
iní budú žať,
no radosť patrí
všetkým.

Foto: CSC

Chiara v New Yorku

Južná Amerika

V roku 1964 sa Chiara po návšteve Argentíny vydáva na cestu z Buenos Aires a zapíše si nasledujúce myšlienky: „Dušu uchvátil jedine Boh, ktorý múdro vedie svoje diela.“ Vysvetľuje princíp, podľa ktorého by sme sa mali v živote uberať podobne ako polpriamka. Tá vychádza z nášho srdca a smeruje vždy iba k Bohu. Ak sa Nekonečný daruje, potom a jedine vtedy budeme od neho dostávať, pričom on môže použiť akýkoľvek prostriedok. Pre hnutie v Argentíne (ako aj v Brazílii) sa črtá výstavba Centra mariapoli na krásnom mieste, ktoré hnutie dostalo ako dar. Aj v Brazílii sa Chiara stretáva s bohatým životom. Svedčí o tom dojem, ktorý jej zostal v srdci, keď dočítala riadky, čo jej napísali fokolaríni a fokolarínky: „Sú to tvoje deti, Mária, naša Matka. Ako ich len opracúvaš, ako sa navzájom od seba líšia. Som šťastná, že som povedala svoje áno, aby si ty, Mária, a tvoja Cirkev mala novú rodinu s novou duchovnou krvou, ktorá bude môcť vyformovať svätých.“

Loppiano

„Prečo nepretvoriť dočasné mariapoli na stále mariapoli?“ Táto myš-

lienka sa zrodila už v päťdesiatych rokoch. No až v roku 1962 vo Švajčiarsku, keď pri pohľade z vršku Chiara obdivuje benediktínske opátstvo v Einsiedeln, si predstavuje mestečko, v ktorom by platil jediný evanjeliový zákon vzájomnej lásky. Inak by to malo byť celkom obyčajné mestečko s domami, kostolmi, obchodmi, športovými ihriskami, podnikmi i školami.

Prvé takéto mestečko, *citadela*, vznikne v Loppiane, blízko Florencie. Stojí na pozemku, ktorý hnutiu daroval Vincenzo Folonari (Eletto), fokolarín, ktorý zomrel pri nehode 12. júla 1964. Už v októbri toho istého roku prichádzajú do Loppiana prví fokolaríni, potom rodiny a rozbiehajú sa aj prvé pracovné aktivity.

Fontem

V roku 1965 počas svojej prvej cesty na africký kontinent Chiara vidí fokolarínov a fokolarínky, lekárov a zdravotné sestry ako „malých hrdinov“, ktorí žijú roztrúsení po Kamerune a pomáhajú liečiť chorých. Sú však od seba navzájom príliš ďaleko, a tak Chiara vníma myšlienku biskupa Peetersa otvoriť nemocnicu v údolí uprostred

*Dôležité je,
aby celý svet
prosil v jednote
s Cirkvou.*

rovníkového pralesa ako znamenie Prozreteľnosti. Na tomto území až 90 percent detí pod desať rokov zomiera na spavú nemoc. Práve tu preto v roku 1964 vzniká Nemocnica Mary Health of Africa. Okolo nej sa rodí „akási zmenšená podoba Loppiana“, ako ju nazýva sama Chiara, „kde možno obdivovať, ako sa v meste dá žiť ideál“. V tých rokoch zároveň pomenuje línie rastu pre celú Afriku, ktorá neskôr svojimi citadelami očarí svet.

Stránka z denníka

31. októbra 1965

„Žiadajte a dám vám... do dedičstva všetky národy“ (porov. Ž 2, 8). Ježišu, prosili sme ťa o to, keď sme boli mladé, a boli sme si vedomé, že nás je málo, že sme biedne, ešte len dievčatá, no Boh bol s nami. Teraz, keď po dvadsiatich dvoch rokoch prepukol takýto požiar, ktovie, čo sa môže stať po ďalších dvadsiatich rokoch, ak budeme všetci prosiť! Dôležité je, aby celý svet prosil v jednote s Cirkvou. A ty nás nabádaš, aby sme tak konali.

„Proste a dostanete...“ A ak nebudeme prosiť, nie sme hodní žiť pre ut omnes (z denníka '64 – '65, Città Nuova).

Pavol Danko

„A kde je ten váš Boh, Kopečná?!“

Takto vrieskal na 25-ročnú Prisku vyšetrovateľ pri výsluchoch vo väznici.

Bola ako magnet – všade, kde sa pohla, združovala okolo seba mladých ľudí. Zoznámili sa s mariánskou úctou podľa Ľudovíta Mária Grigniona z Montfortu. Nadšene objavovali prítomnosť Ježišovej matky vo všednom živote – obľúbili si modlitbu ruženca, rozjímali nad udalosťami z Máriinho života, zapálili srdcia mnohých mladých kňazov... ale najmä – boli nebezpeční pre vládnucu politickú moc. Ako rozvracačov štátu ich pochytili a v roku 1958 zavreli do väzenia. Tam – pri násilných pokusoch dostať od mamy čo najviac informácií – zaznela aj surová otázka: „A kde je ten váš Boh, Kopečná?!“ Dvadsaťpäťročná mladá Priska s pokojom a nekonečnou odvahou odpovedala: „Aj tu, pán prokurátor, aj tu...“

Odvaha... jedna z jej hlavných črt. Nezastavil ju žiadny režim...

Dcéra rodičov zamestnaných u Baťu, prežila detstvo ako kočovník. Kam ich Baťa poslal, tam mali obchod – Ujlak, Močenok, Baťovany, Šimonovany, Nemecké Pravno, Nitra.

Prežila nezmyselné bombardovanie Nitry na konci vojny, pri ktorom zahynuli jej dvaja bratia. Zažila likvidáciu rehoľných sestier, ktoré ju učili na gymnáziu, vyhodenie z Lekárskej fakulty, uväznenie aj osemnásť mesiacov za mrežami.

Napriek nedokončenému štúdiu medicíny jej sen byť lekárkou nezhasol úplne... Po laborantských školách sa stala zdravotnou sestrou. V budove v Podunajských

Biskupiciach, ktorú dôverne poznala aj bl. Zdenka Schelingová, slúžila dlhé roky ako obľúbená sestrička, ktorá okrem iného, vedela najlepšie pichať injekcie...

Prebrázdila Slovensko, najmä jeho lesy a nedostupné tatranské končiare. Tam – s mnohými kňazmi, rehoľníkmi aj laikmi – napriek prenasledovaniu neúnavne a odvážne organizovali duchovné cvičenia. Na písacích strojoch s kopírovacími papiermi prepisovali duchovné zamyslenia a šíрили tak po krajine „nebezpečnú“ literatúru.

Milovala kvety, krásu, umenie a hudbu. V mladosti hrávala divadlo, a keď som túto vášeň po nej prevzal ja, bytostne podporovala moju umeleckú dušu v Tanečnom divadle ATak a v Televízii Lux.

V roku 1968 – roku plnom živelných zmien – vystúpila ako zástupkyňa laikov Československa na veľkom stretnutí cirkevných predstaviteľov na Velehrade, kde – opäť s nesmiernou odvahou – prosila biskupov a kňazov, aby sa laici stali živou súčasťou Cirkvi – podľa Diela koncilovej obnovy. Z dochovanej nahrávky je zrejmé, že Priska vedela strhnúť poslucháčov svojou iskrou pre Božie veci. Jej príhovor bol neustále prerušovaný búrlivým potleskom... Dnešným slovníkom by sme ju nazvali spíker alebo líder... Mnohí sa o nej vyjadrili, že bola priama, pravdivá, niekedy až „bolestne“.

V mladosti sa zoznámila so saleziánom Jánom Beňom a stala sa jeho pravou rukou. Ako sama spomínala, v tom čase bolo začínajúce hnutie – neskôr známe ako Beňovce – veľkým prínosom pre duchovný život. Ľudia boli hladní po Bohu

Foto: archív P. Danko

Priska Danková (1933 – 2020)

a Cirkev bola napádaná zvonku aj zvnútra. V hnutí sa však začali objavovať prvky, s ktorými mama nesúhlasila, a dostala sa s Jankom Beňom do vyhrotených konfliktov. A niekde tu – na tejto vypätej životnej križovatke – prichádza do jej života nový život. Neobvykle neodbytný pacient s menom Pavel Danko sa stáva mojím otcom...

Ale Priska je slobodná matka! Škandál – ona, vzor laikov, múdra, hlboko veriaca a angažovaná Priska, čaká dieťa...

A tu opäť posúva dej mamkina odvaha. Jej jasné ÁNO životu ma správa už štyridsaťdva rokov. Bola si vedomá, že padla... Niekoľko rokov bez Eucharistie bolo pre ňu niečo

oveľa horšie ako väzenie. No Boh vo svojom milosrdenstve vie aj ťažké veci premeniť na krásne a nové. Po páde a tme nás pozýva povstať do nového rána... Odovzdala mi živé svedectvo viery a po rokoch, keď som bol osobne prítomný na svadbe vlastných rodičov, sa z Paľka Kopečného stal Paľko Danko. Dovtedy som mal totiž meno po nej...

Radost sa neustále strieda s bolesťou – krátko po svadbe zomiera jej manžel a môj otec, no v tom istom čase straty získavame novú rodinu v Hnutí fokoláre. Mama bola známa vo všetkých kruhoch a práve fokoláre sa nás ujalo v najťažšom období...

Začali sme spoločný život vo dvojici, ktorý trval až do vlaňajšieho júna, keď sa po mozgovej príhode a pobytov v nemocniciach a hospicioch už nevrátila domov. Pupočná šnúra sa tak akoby nepretrhla úplne – pre mamku som bol všetkým, čo s vekom prinášalo aj napätia a výmeny názorov. Vždy nás však spojila spoločná modlitba. A tá jej ostala až do smrti. Hoci jej Alzheimer ukradol mnohé spomienky, modlitby vychádzali na povrch z jej najhlbšieho vnútra, kam sa žiadna choroba nedostala. Jej sústredenosť na Eucharistiu do poslednej chvíle a sústredenosť pri modlitbe bola dojímavá a vzorová. Do konca života bola verná Bohu, Cirkvi a Pravde. Pokiaľ vnímala, sledovala dianie v náboženstve aj v politike, neustále čítala a modlila sa...

Bola nesmierne silná, preto jej bol zverený ťažký kríž.

Silné nohy vášnivej turistky sa zmenili na boľavé s barlami. Krásne klavírne prsty sa pokrútili od bolesti.

Život plný ľudí a stretnutí vystriedala samota.

A obrovská odvaha sa premenila na úzkosť, strach a obavy.

Kríž mnohých podôb... ktorý niesla posledné roky.

Úplne sa stiahla z dohľadu... prosím, nemajte jej to za zlé.

Viac ako rok som sa pýtal Boha, prečo sme svedkami jej utrpenia... najmä deň pred odchodom do Božej náruče som v jej tvári zahliadol agóniu Krista schváteného bolesťou.

Možno som sa mal naučiť viac jej ďakovať, objaviť jej vytrvalosť a vernosť, mal som možnosť byť vďačný svojej skvelej manželke, ktorá ma učila, ako objasť Krista v trpiacich, ale najmä, mal som sa asi naučiť totálne dôverovať Bohu, že vie, čo robí...

Ďakujem za túto lekciu, mami! Určite nebola posledná...

Prinášame vám výber udalostí, ktoré sú ukážkou toho, že kroky k dialógu sú možné.

Michal Lukáč

Bratislavčania odovzdali magistrátu petíciu proti hazardu. Podpísalo ju vyše 104 390 ľudí

Bratislavčania sa rozhodli, že sa po Nitre chcú stať ďalším slovenským mestom, v ktorom bude platiť zákaz hazardných hier. Iniciatíva *Zastavme hazard* využila, že sa v deň volieb dostavilo do volebných miestností veľké množstvo ľudí. Pred volebnými miestnosťami tak mohli ľudia okrem volieb podpísať aj petíciu za zákaz hazardu v Bratislave.

Organizátori oznámili, že petíciu len v deň volieb do NR SR podpísalo 104 390 ľudí. Týmto číslom vysoko prevýšili požadovanú métu 57 000 signatárov, čo je 15 percent dospelej populácie Bratislavy.

Katolícke noviny uviedli, že organizátori dúfajú, že magistrát urobí všetko v norme a dodrží všetky právne postupy. Keby sa magistrát dopustil nejakej formálnej chyby, niekto by mohol petíciu a kroky, ktoré magistrát kvôli nej urobí, ľahko napadnúť na súde.

Pavol Graňák, jeden z iniciátorov súčasnej petície, sa vyjadril, že nedostupnosť herní a kasín počas pandémie koronavírusu jasne ukázala, že zákaz hazardu má zmysel. „Počet gamblerov, ktorí vyhľadávali v centrách akútnu pomoc, klesol až o 70 percent. Taktiež výrazne klesol počet volaní na Linku pomoci pre problémy s hraním a len malý počet hráčov sa presunul na internet,“ povedal pre *Katolícke noviny*.

Petíciu podporil aj primátor Matúš Vallo, ktorý sa primátorom Bratislavy stal s podporou progresívno-liberálneho hnutia Progresívne Slovensko. Petíciu teda podporovali ľudia z viacerých národných táborov – pozitívne o nej informovala napríklad redakcia

Katolíckych novín a podporovali ju aj „progresívci“.

Čo sa bude diať ďalej? Mesto Bratislava overí, či sú všetky podpisy získané poctivo. Keďže petíciu podpísalo veľké množstvo ľudí, lehota na overenie podpisov sa predlžuje na 60 dní. Následne mestskému parlamentu predloží návrh všeobecného zákonného nariadenia o zákaze hazardných hier v zákonom vymedzených budovách aj v kasínach. Mestský parlament bude o tejto otázke rokovať v septembri.

Zároveň je v Národnej rade Slovenskej republiky návrh zákona, ktorý by zrušil povinnosť petície na zákaz hazardu. V praxi by to znamenalo, že by sa hazard na území jednotlivých miest mohol zakázať aj bez toho, aby sa o tom predtým vypísala petícia.

Ortodoxní Židia patrili medzi komunity najviac zasiahnuté Covidom-19. Teraz výrazne pomáhajú ostatným

Foto: Città nuova

Núdzový stav koronavírusu. Nepretržitá práca lekárov

Počas pandémie koronavírusu ľudstvo hľadalo a skúšalo všelijaké možné spôsoby a formy liečby novej choroby Covid-19. V súčasnosti to vyzerá tak, že najefektívnejšou formou liečby je transfúzia krvnej plazmy z tela pacienta, ktorý už vírus prekonal, do tela pacienta, ktorý je práve touto chorobou nakazený. Táto liečba funguje vďaka tomu, že krvná plazma pacientov, ktorí už úspešne prekonal túto chorobu, obsahuje protilátky, ktoré porážajú vírus. Keď sa krvná plazma obsahujúca aj tieto protilátky dostane do tela pacienta, ktorý práve čelí ochoreniu Covid-19, protilátky začnú likvidovať vírus prítomný v tele pacienta.

Tento spôsob liečby pacientov s ochorením Covid-19 v USA skúma Dr. Michael Joyner, ktorý pracuje na MayoClinic v Minnesote. O jeho výskume informovala televízia NBC.

Z opisu tohto spôsobu liečby už môže byť zjavný jeho najväčší nedostatok – na vyliečenie pacienta po-

trebujeme dobrovoľníkov, ktorí darujú nemocnici svoju krvnú plazmu, a potrebujeme ich dostatok. Aj doktor Joyner sa stretol s týmto problémom a začal premýšľať, ako ho prekonať a získať dostatok krvnej plazmy pre pacientov trpiacich chorobou Covid-19.

Doktor Joyner si spomenul na to, že komunita ortodoxných Židov v meste New York patrí medzi celosvetovo najviac zasiahnuté komunity. Keďže sa príslušníci tejto náboženskej skupiny dostávajú počas náboženských rituálov do vzájomnej blízkosti, vírus sa medzi nimi šíril veľmi rýchlo. Navyše ortodoxní Židia, ktorí zvyknú žiť vo väčších skupinách, pristupovali k nariadeniam dosť ľahkovážne, o čom informoval portál The Conversation. Doktor Michael Joyner si teda povedal, že ich krv musí byť plná protilátok, a v apríli usporiadal videokonferenciu s poprednými rabínmi v meste New York. Počas videokonferencie im vysvetlil svoj nápad a požiadal ich o pomoc.

V komunite postavili šestnásť stanov a začali hľadať dobrovoľníkov, ktorí by pomáhali s odberom plazmy. Podľa Kaszirera, tamojšieho rabína, sa našli prekvapivo rýchlo – komunita cítila potrebu pomôcť a členovia komunity robili, čo mohli.

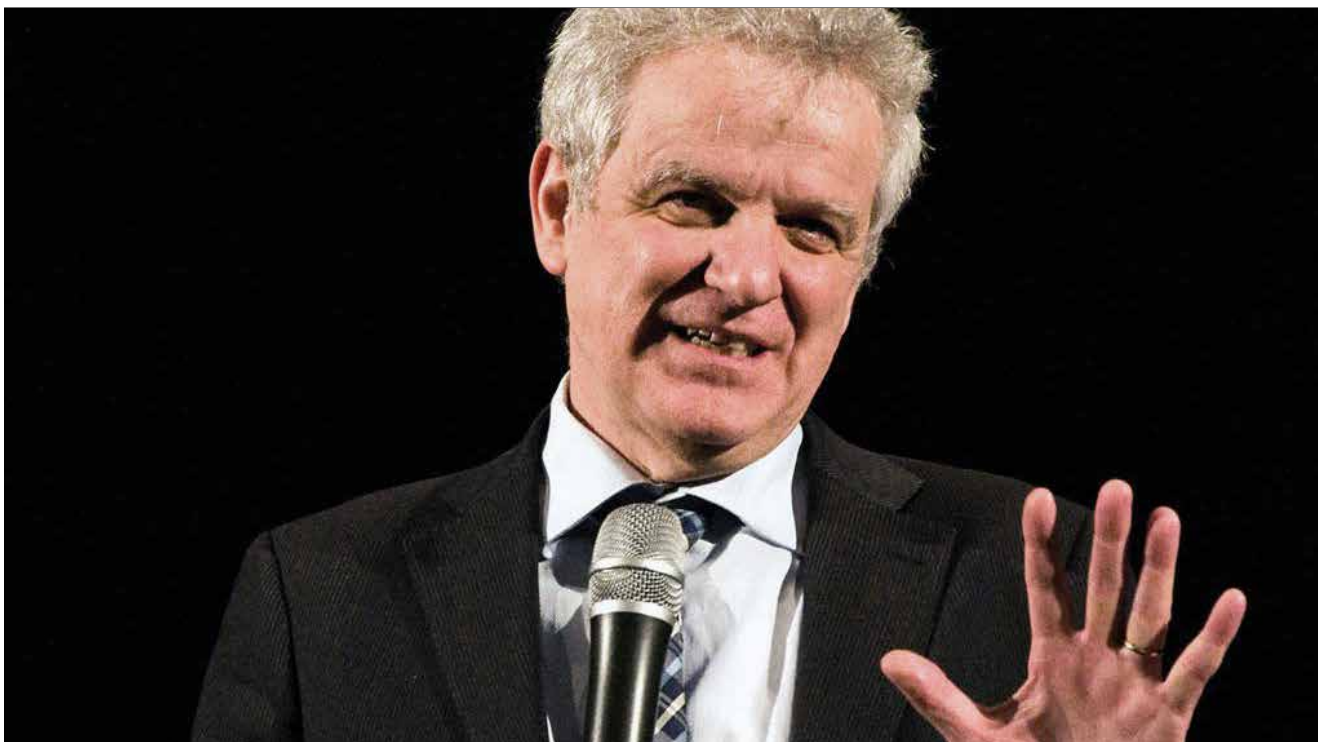
Už tridsaťšesť hodín po videohovore, ktorý zorganizoval doktor Joyner, vyrazilo z New Yorku súkromné lietadlo, ktoré viezlo 1000 fľaštičiek naplnených krvnou plazmou. Lietadlo mierilo do Minnesoty za doktorom Joynerom. Krátko po prevzatí nezvyčajnej zásielky začal pracovať a výsledky boli výborné – viac ako 60 percent dodanej krvnej plazmy obsahovalo protilátky proti koronavírusu.

Krvná plazma však neprišla iba od Židov z New Yorku, ortodoxné židovské komunity sa začali mobilizovať po celej krajine. Krvná plazma od pacientov, ktorí prekonal Covid-19, prišla ešte z Detroitu, Michiganu či dokonca z Los Angeles.

V súčasnosti sa touto experimentálnou metódou v USA lieči už 34 000 pacientov – a viac ako polovica z nich dostala krvnú plazmu práve od niekoho zo židovskej komunity. Krvná plazma nebola použitá iba na transfúzie, niektoré dávky boli rozoslané do výskumných centier po celom svete, aby pomohli s výskumom nového koronavírusu.

Táto transfúzna metóda síce stále ešte nie je natoľko preskúmaná, aby sa dala nasadiť celoplošne, ale doktor Michael Joyner je optimistický a tvrdí, že výskum napreduje rýchlo.

Kaszirer, židovský rabín organizujúci prevoz plazmy, povedal: „Žijeme uzatvorene. To je náš spôsob života. Keď však niekto potrebuje pomocnú ruku, keď sa máme stať majákom nádeje, to je náš mitzvah.“ Mitzvah je židovské slovo označujúce dobrý skutok.

Ked' sa vzdáme sexuálnej výchovy, ideme proti samotným deťom

Zuzana Hanusová

„Výchova v pravde a poznanie vývoja dieťaťa by malo byť základnou výbavou každého rodiča,“ tvrdí taliansky psychológ Ezio Aceti, ktorý je zároveň aj spoluautorom série kníh o sexuálnej výchove. Láske sa treba učiť. Aceti vedie formačné kurzy na pozvanie talianskych diecéz pre kňazov, katechétoch i rodičov.

„Cesta nie je ujsť, ale vyrovnať sa s tým správnym podaním informácie. Hovoriť o kráse sexuality a afektivity. Správne je hovoriť aj o rizikách a nebezpečenstvách, ale najprv je potrebné hovoriť o kráse,“ hovorí v rozhovore Ezio Aceti.

Ste propagátorom výchovy, ktorá dieťa neinfantilizuje, naopak, dáva mu hodnotu a vážnosť. Čo spôsobujeme ako rodičia deťom, ak k nim nepristupujeme v pravde?

Čo je prvou podmienkou lásky? Najdôležitejšie je poznanie. Koľko ráz som počul matky hovoriť, ako milujú svoje deti. Napriek tomu sa stáva, že dieťa vyrastie s pokriveným charakterom a nakoniec má

množstvo problémov. Prečo sa to deje? Pretože mama ho v skutočnosti nepoznala. Ak mám niekoho skutočne rád, tak ho musím poznať.

Chyby, ktorých sa rodičia vo výchove väčšinou dopúšťajú, sa dejú, lebo si myslia, že deti sú malí dospelí a zažívajú tie isté emócie, ako my dospelí. Alebo ich vnímame, naopak, ako príliš malých. Tohto všetkého sa treba zbaviť.

Ak sa naučíte dieťa poznať, tak zistíte, že je to niečo úplne iné. Dieťa musíme vnímať v jeho vývoji, aby sme poznali jeho spôsob zmýšľania, cítenia, aby sme vedeli, ako prežíva svoje emócie. Ak by sa to rodičia naučili, tak vám garantujem, že výchova by bola v osemdesiatich percentách iná, ako je.

V čom?

Veľké problémy, ktoré dnes prežívame v spoločnosti, sa začali už v detstve. Väčšia časť politikov, ktorí dnes riadia spoločnosť, sú nezrelí. Hádajú sa, vedú vojny, robia množstvo rozhodnutí, ktoré sú plodom nezrelých osobností.

Sú nezrelí, lebo boli takto vychovaní, bez toho, že by ich niekto pri výchove skutočne poznal. Možno ich brali ako malé nezrelé deti, ktoré ešte nič nemôžu pochopiť. Najväčšou hodnotou výchovy je rešpektovať dieťa v jeho vývoji.

Veľký sen, ktorý máme my detskí psychológovia, je šíriť ABC rodičovskej výchovy. Ak by bolo dieťa milované zo strany rodiča na základe jeho prirodzeného vývoja, tak by dokázalo oveľa viac, ako to, čo vidíme na dnešných deťoch. Dnes sú deti zakrpatené, pretože nie sú pochopené. A tak zo seba dávajú len dvadsať percent svojich schopností.

Čo znamená dobre poznať svoje dieťa, aby sa nám zmenil prístup k výchove?

Zoberme si príklad matky a jej päťročného dieťaťa, ktoré urobí niečo, s čím ona nie je spokojná. Mama povie dieťaťu, že mu dá trest, a zavrie ho na päť minút do izby. Povie, že ho nechce vidieť. Zaručím vám, že na celom Slovensku nie je ani jedno dieťa v tomto veku, ktoré by v tej izbe dokázalo zotrvať. Po minúte, dvoch dieťa začne búchať na dvere a bude chcieť ísť von.

Ak mama nepozná vývoj dieťaťa, tak si myslí, že jej dieťa je nepo-

slušné, zlé, hyperaktívne, nevie rešpektovať pravidlá... Keby matka svoje dieťa skutočne poznala, tak by mu nikdy nepovedala, že sa má stiahnuť na päť minút a nezavrela by ho do izby, pretože päť minút pre takéto dieťa v skutočnosti znamená ako tridsať minút pre nás. Dieťa nemá také poňatie o čase, aké máme my.

Deväťdesiat percent rodičovských zásahov vo výchove sú mylné zásahy. Robia to v dobrom presvedčení, ale robia chyby, lebo dieťa v skutočnosti nepoznajú.

To, čo spomínate, je poznanie vývoja dieťaťa. Ale každé dieťa môže byť predsa iné. Na niektoré dieťa môže platiť niečo, na iné už nie, lebo má iný charakter.

Deti majú odlišné povahy, ale vývoj má svoje všeobecné princípy, ktoré platia vždy. Napríklad ja môžem byť výbušný, alebo môžem byť krehký, hanblivý, ale je tu istá zásada, ktorá platí pre všetkých, že dieťa nemôžem ponížiť. Ak platí, že pre dieťa je jedna minúta ako jedna hodina, tak to platí tak pre agresívne dieťa, ako aj pre utiahnuté dieťa.

Keď sa matka rozpráva s dieťaťom, tak si musí byť vedomá týchto princípov. Lebo aj utiahnutejšie dieťa, ktoré zdanlivo poslúcha, v podstate znásilňuje svoju vnútornú podstatu, musí sa jej vzdať.

Ako to myslíte?

Keď sa v starobylom Grécku dobrej gréckej matke narodilo postihnuté dieťa, tak prišla nad priepasť a vrhla toto svoje dieťa do priepasti. Nemôžeme ju odsúdiť, bola to predsa výborná grécka matka. Ale prečo my dnes nezahadzujeme postihnuté deti z útesu? Pretože sa poznanie o človeku a o hodnotách vyvíjalo.

Správna matka dnes už nerobí veci, ktoré robila správna matka kedysi. To isté platí aj pre psychický vývoj dieťaťa. My sme aj dnes

neznalí veci a nevieme takmer nič o psychickom vývoji dieťaťa. Takto môžeme deťom spôsobiť veľké ujmy. Hoci pri dobrej vôli.

Keď Ježiš hovorí, že máme byť ako deti, tak to je to isté. Dieťa je ako rastlina, ak ju dobre zasadím, tak ona dobre vyrastie.

Tvrdíte, že ako rodičia by sme sa mali vzdelávať, poznávať vedu. Napriek tomu je výchova aj intuitívnou záležitosťou. Alebo to vnímate inak a ako rodičia si už vôbec nemáme dôverovať?

Mnohí hovoria, že veď máme intuíciu, zmysel pre veci, ale v skutočnosti koľko ľudí v minulosti dokonca aj vraždilo a boli presvedčení, že robia správnu vec. Viete, koľko škody už urobil dobrý pocit zo správneho úsudku?

Intuícia je dôležitá, ale musí byť v službe poznania. Pripustíme, že zajtra máte narodeniny, večer si vyjdete so svojím manželom a ukážete mu vo výklade nejakého obchodu darček, ktorý by ste rada dostala, a príde ďalší deň a váš manžel vám dá niečo úplne iné, ako ste si želala.

A pritom vám bude tvrdiť, že vás má rád. Čo urobíte? Nahneváte sa? Z jeho uhla pohľadu to bola láska. Mal vás však konkrétne rád?

Veľa ráz rodičia majú pocit, že milujú svoje dieťa, podľa toho, ako si oni predstavujú lásku voči tomu to dieťaťu.

Za Ježišových čias deti nemali takmer žiadnu hodnotu. Čo uro-

Dnes sú deti zakrpatené, pretože nie sú pochopené.

bil Ježiš? Spomínate, že apoštoli deti odháňali od Ježiša, alebo ich chceli utíšiť... V evanjeliu je napísané, hoci kňazi to málo zdôrazňujú, že Ježiš sa sklonil k deťom a povedal tú známku vetu, nechajte maličkých prísť ku mne. Na to, aby sme vychovávali deti, je potrebná pokora.

Čo to znamená pokora pretavená do praxe?

Nemusíme byť všetci odborníci na výchovu, ale mali by sme konať tak, aby sa pedagogika a psychológia šírili. Stačí, aby sme ľuďom dali poznať základné koncepty poznania.

Tak ako ženy podstupujú právny kurz na pôrod, tak by to malo platiť aj pre rodičov, ktorí idú svoje dieťa vychovávať. Malo by to byť záväzné, aby pochopili, ako ich dieťa funguje. O koľko menej chýb by sme sa dopúšťali, keby sme toto robili. Pre mňa aj toto znamená žité kresťanstvo. Mali by sme poskytovať poznatky o človeku, lebo inak môžeme spôsobiť veľké škody. Aj keď prideme na Slovensko, chceme hovoriť aj o tom, ako funguje dieťa, aké je nastavenie chlapcov a dievčat v puberte...

V jednej vašej knihe ste sa vyjadrili, že sme na križovatke. Podľa vás je dobré, že padla autoritatívna výchova a voľná výchova bez hraníc už ukázala svoje výrazné limity, a teraz je čas na novú paradigmu výchovy. O akú výchovu ide?

Myslím si, že neexistujú rôzne výchovné prístupy, typy výchovy. Dôležité je len vnímať vývoj každého jednotlivca. Ak sa vám pokazí vodovodný kohútik, tak čo urobíte? Zavoláte inštalatéra, lebo je odborník. Nikde sa nepíše, že stačí len priviesť deti na svet, a to znamená mať patent na výchovu. Dost bolo myslenia, že mama a otec sa stávajú automaticky dobrými vychovávateľmi.

Ja sa neodvolávam na taký alebo onaký typ výchovy, ale vraciam sa k veľkým menám pedagogiky, ako boli Kleinová, Montessoriová, Dolto, Pestalozzi, Bruner, Piaget. Sú to ľudia, ktorí urobili veľa, aby pochopili, ako funguje detská myseľ.

Rodičia nemusia mať prečítané všetko, ani ma netrápi, ako budú rodičia postupovať v konkrétnych situáciách. Lebo ak majú poznanie o dieťati, tak mnohé veci odhalia sami. Možno niekedy bude potrebné, aby bol rodič viac prísny, inokedy viac povolný. To nie je dôležité. Vaše konkrétne prístupy však budú nasledovať potom, čo ste sa oboznámili s vývojom dieťaťa.

Nemám svoj výchovný prístup, dokonca si myslím, že by nemal ani existovať jeden správny prístup. V strede záujmu by malo byť dieťa.

Platí výchova v pravde aj v oblasti sexuálnej výchovy? V mnohých rodinách je ešte aj dnes tendencia sa týmito témam nevenovať, lebo je to rodičom trápne alebo majú pocit, že to nie je podstatné, veď ani nám to nikto nevysvetľoval...

Jedna z najkrajších častí Biblie je *Pieseň piesní*. Je to erotický príbeh lásky. Sexualita je niečo nádherné, je to najvyšší prejav, ako vyjadriť samých seba, aby sme dokázali vyjadriť lásku. Cirkev sa, žiaľ, v minulosti mýlila a sexualitu nám predkladala ako čosi nečisté, ale v Bohu to tak nie je. Je to niečo nádherné, čo však treba formovať.

Skutočne dobrú sexuálnu výchovu môžem uplatňovať len vtedy, ak poznám osobu, ktorú mám pred sebou. Ak viem, ako funguje dieťa. Pretože sexualita je reč tela, ktorým vyjadrujem celú osobu, ako muža alebo ženu.

Spomeňte si, keď ste sa zaľúbili do svojho manžela, na všetky svoje city, celá osoba sa cítila zapojená do procesu lásky. Vychovávať dieťa a naučiť ho usmerňovať svoje emó-

Intuícia je dôležitá, ale musí byť v službe poznania.

cie a zároveň ich vedieť prejavíť znamená vychovávať ho k afektivitě a sexualite.

Pravda je, že v minulosti sme na to neboli zvyknutí. Ak sa nevzdelávame v tejto oblasti, môžeme ostať v omyle, že je trápne o tom hovoriť.

Na konferencii v Bratislave budem preto hovoriť o tom, ako funguje dieťa, a spoluautorka knihy psychologička Stefania Caglianiová bude hovoriť o tom, že výchova k sexualite je logický dôsledok poznania vývoja dieťaťa, o ktorom hovorím ja.

Keď sa vzdáme sexuálnej výchovy, ideme proti samotným deťom. Sexuálna výchova je logické vyústenie poznania vývoja dieťaťa. Chceme vložiť do srdca rodičov, že človek je krásny, je stvorený pre krásu a sexualita je niečím nádherným. Keď sa venujeme sexuálnej výchove, napomáhame dobro človeka. Treba nazerať na osobu ako na jeden celok, nemôžeme ju trieštiť.

Mnohých zaskočila otvorenosť vašej knihy, že priamo pomenúva pojmy, pri ktorých máme tendenciu sa červenať aj my rodičia... Naozaj je potrebné, aby deti v ôsmich rokoch vedeli, čo je pornografia alebo antikoncepcia?

Nemôžeme sa na deti pozeráť ako na bytosti, ktoré nerozumejú veciam. Musíme s deťmi hovoriť v správnych pojmoch. Už nie sme v dobe, keď stačí povedať pišulka a pipík. Správne je používať aj odbornú terminológiu, ako je penis, vagína. Máme s tým problém, lebo sme sami k tomu neboli vedení. Každé veci treba prisúdiť správny význam a správny pojem. A nakoniec sexuálna výchova mení nás samých.

Len keď budeme mať odvahu pochovávať mŕtvych, tak sa skutočne naučíme milovať svoje deti. Keď sa naučíme pochovávať výchovu, ktorú sme dostali my...

To je tvrdé vyjadrenie...

Nie preto, že naši rodičia sa mýlili, ale preto, že ten typ výchovy nám už dnes neposlúži, už nie je potrebný. Musíme mať odvahu neopakovať veci, ktoré robili naši rodičia.

Naši rodičia to robili v dobrom úmysle, nikto ich neodsudzuje, ale používať dnes princípy minulosti by bolo nesprávne.

V našich knihách zachovávame veľkú úctu k osobe, hovoríme všetko, ale pritom zachovávame a riešujeme vývoj dieťaťa. Ak má niektorý rodič problém pomenúvať veci pravým menom, tak je to jeho vnútorný problém. Nie som to ja, kto mení dieťa, ale deti menia mňa. Rodičia sa učia od dieťaťa. Deti nám nepatria a my ich vychovávame, čím meníme samých seba.

Musia byť dnešné deti naozaj viac informované kvôli dobe internetu? Nezaťažíme ich hlavičky priskoro tým, že im otvoríme svet, na ktorý možno ešte mentálne nie sú pripravené?

Samozrejme, internet so sebou prináša množstvo pornografie, vytvára závislosti. Je to pravda a nechceme to popierať. Viete, aký je najlepší spôsob, ako poraziť ohrozenie? Alebo ako sa najlepšie vyrovnáť so závislosťou? Cesta nie je ujsť, ale vyrovnáť sa s tým správnym podaním informácie. Hovoriť o kráse sexuality a afektivity. Správne je hovoriť aj o rizikách a nebezpečenstvách, ale najprv je potrebné hovoriť o kráse.

Raz ma pozvali na základnú školu, aby som hovoril o pedoflii deťom do desať rokov. Povedali mi: „Pozývame vás, doktor Aceti, aby ste prišli do našich tried vysvetliť pedofliu, lebo je to dnes veľké nebezpečenstvo, ktoré na deti číha...“ Odpovedal som, že prídem, ale na to, aby som hovoril o pedoflii, potrebujem štyri stretnutia s deťmi. Tri stretnutia budem venovať kráse afektivity a sexuality a potom čosi

Neexistujú rôzne výchovné prístupy, typy výchovy. Dôležité je len vnímať vývoj každého jednotlivca.

poviem aj o rizikách a nebezpečenstvách...

Inak vytvoríme len závislosti, tabuizované miesta, obavy, strach, vzbudíme len viac zvedavosti a tak to nemá fungovať.

Dnes máme rodičov, ktorí sa aj pre obavy z neželaných obsahov na školách rozhodnú dokonca pre homeschooling. Vieme dnes deti uchrániť pred presexualizovanou dobou?

Pripomeňme si vetu známeho milánskeho kardinála Martiniho, ktorý povedal, že krása zachráni svet. Vychádzal z myšlienok teológa von Balthasara. Čím viac sa oboznámime s krásou človeka, tým viac všetky formácie, ktoré sa k dieťaťu dostanú, už ako keby dopadnú na základ, ktorý sme vytvorili. Našou úlohou je odovzdávať deťom pevnú bázu. Samozrejme, doba sa môže meniť, prichádzajú nové systémy, ale čo je našou úlohou? Dávať svetlo.

To je dosť nejasný pojem. Čo si pod tým máme predstaviť?

Teraz budem hovoriť ako veriaci človek. My sme stvorení pre krásu, vychádzame z Boha a Boh nám vložil do vnútra čosi, čo je vnímavejšie na krásu. Ak niekto do dieťaťa zasieva krásu a potom mu aj povie, že sa má obávať pornografie, prečo nakoniec zvíťazí, hoci neprízvukoval len všetky riziká a hovoril len o negatívnom vplyve pornografie? Človek, tak ako je stvorený, je predurčený pre krásu. Samozrejme, treba hovoriť o negatívach, ale krásu je silnejšia, dobro je silnejšie.

Nehovorím, že tí, čo žijú v strachu, nemajú aj pravdu, ale my musíme dávať pedagogické svetlo.

Nemôžeme deti vtiahnuť do imaginárneho bezpečia a nemôžeme ich zbaviť všetkých rizík. Život sa bude odvíjať ďalej a vždy tu budú isté riziká. Hádám nechceme, aby naše deti sedeli doma a žili sa

myšlienkami starých vízií. Takto do nich len vkladáme obavy zo sveta. Ako znie podobenstvo o kúkoli a dobrej pšenici? Kúkol' bude okolo nás vždy, vždy bol a vždy aj bude. Boh však hovorí, aby sme sa zameriavali na pestovanie dobrej pšenice. Toto je pozitívny prístup vo vede, ktorá sa sústreďuje na človeka a odovzdáva svetlo. My sme si vedomí toho, že nebezpečenstvá tu sú, ale zároveň vieme, že najlepším spôsobom nie je umelo chrániť dieťa pred nebezpečenstvami. Potrebne je, aby svetlo bolo silnejšie ako tma. Je to naše vedomé pedagogické smerovanie.

So Stefaniou Caglianiovou ste napísali sériu kníh o sexuálnej výchove podľa veku dieťaťa, obaja ste súčasťou komunity Hnutia fokoláre. Hnutie fokoláre dnes túto tému veľkolepo rozpracovalo aj v kurzoch UpToMe. Prečo ľudia z fokoláre, ktoré je známe skôr svojou spiritualitou, si adoptovali na prvý pohľad takúto svetskú tému?

Roztrieštli sme človeka medzi rôzne dimenzie, na jednej strane je duchovná dimenzia a na druhej psychologická a sociálna dimenzia. To je obrovská chyba, ktorej sme sa dopustili. Akoby sme tvrdili, že máme spiritualitu a človek je na druhej strane. Spiritualita je realizovaný človek. Keď hovoríme o duchu, hovoríme automaticky aj o človeku. Duch je zbožštené telo a to má čo do činenia s nami. Naším veľkým omylom je, aj v Cirkvi, že sme prestali odovzdávať veľké duchovné hodnoty našim mladým. Snažíme sa presvedčiť našich mladých, že na to, aby sme boli dobrými kresťanmi, stačí robiť dobro a skutky milosrdenstva. Toto je smrtonosná pasca.

Dnes sa veľa hovorí o tom, že je potrebné naučiť sa ovládať, usmerňovať samých seba, ale nesmieme vypustiť aj oblasť spirituality. Pretože duchovný rozmer presvecuje

celú ľudskú dimenziu. Ježiš bol naplno človekom, alebo naplno Bohom. My sme sa zrodili na to, aby sme boli ako Ježiš. Prečo Ježiš prišiel na zem? Aby nám odovzdal túto krásu a raj nie je niečo tam hore, čo nás očakáva. My ho musíme odovzdávať už tu na zemi, žiť už tu na zemi.

Chiara Lubichová, zakladateľka Hnutia fokoláre, bola prvou učiteľkou detí, lebo vedela, že ak deti nenaučí vzťahu s Ježišom, tak sa nerozvinú v osobnosti, niečo im bude chýbať. Musíme sa snažiť o šírenie pastorácie detstva. Musíme to robiť pomocou nových kategórií, nemôžeme dnešnému dieťaťu povedať, keď sa mu niečo stane, že zabudni na seba, prekonaj bolesť, zriekni sa svojich predstáv a ži podľa evanjelia.

Možno to niekedy fungovalo, ale dnes už nie. To isté si však musíme povedať o duchovných veciach. Nemôžeme dieťaťu hovoriť len o kontrole svojej sexuality, bez toho, aby sme ho nabádali, aby malo osobný vzťah s Ježišom. Formovať človeka v jeho celistvosti zvládneme, len keď budeme povzbudzovať jeho vzťah s Ježišom.

Celý rozhovor si môžete prečítať na www.nm.sk.

Ezio Aceti

Psychológ, formátor, autor kníh o výchove. Má ukončené aj štúdium náboženskej výchovy. Viedol mnohé formačné kurzy pre kňazov a reholné sestry po celom Taliansku i v zahraničí. Svoje skúsenosti formátora v oblasti sexuálnej etiky poskytol aj Centru Jána Pavla II. v Ríme. V roku 2019 mu vydavateľstvo San Paolo vydalo knihu Il pellicano: catechista per il futuro (Pelikán: katechéta budúcnosti).

Novinka v našom vydavateľstve

Rozveseľte seba i blízkych!

hodnotné
knihy

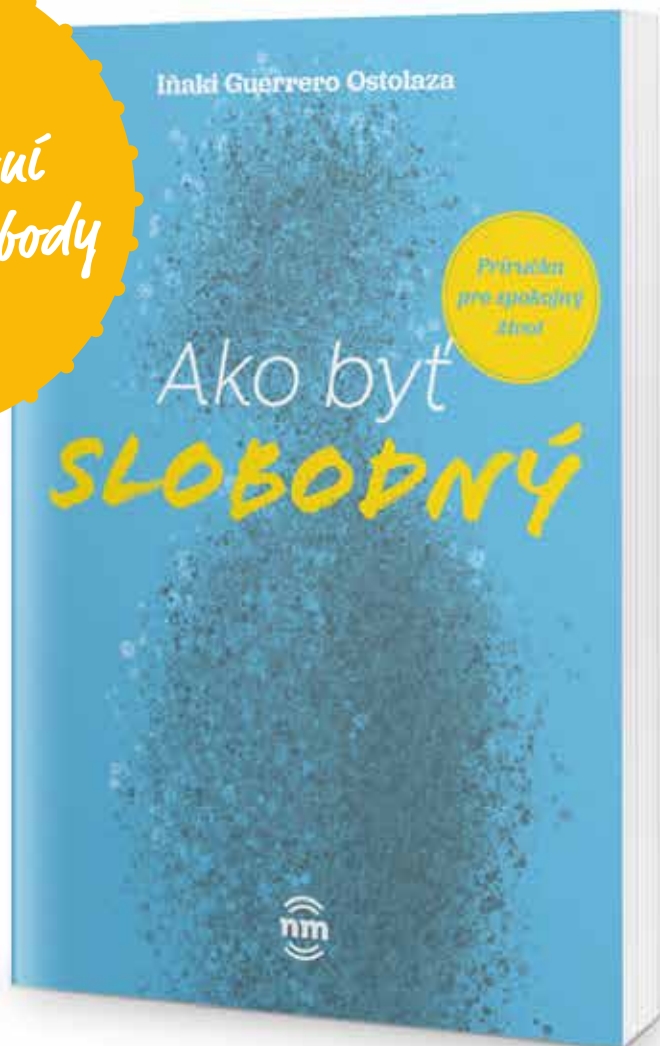

Objednávajújte vo vašom obľúbenom e-shope za 13,00 €.

www.obchod.nm.sk

Ako vyriešiť svoje ťažkosti a rásť v sebaúcte, aby sme boli slobodnejší, a preto šťastnejší?

*príručník
pri získavaní
vnútornej slobody*

O autorovi

Iñaki Guerrero Ostolaza získal magisterský titul z klinickej psychológie na Vysokom inštitúte psychologických štúdií (Instituto Superior de Estudios Psicológicos, ISEP), pôsobil ako profesor psycho-

lógie učenia sa a experimentálnej psychológie na Univerzite Deusto. Okrem práce psychoterapeuta vedie semináre a kurzy, v ktorých spája psychologické metódy s duchovnými hodnotami.

Objednávajte vo vašom obľúbenom e-shope.

www.obchod.nm.sk

September 2020

Slovo života pre deti

„Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona.“ (Lk 6, 38)

Dávajme s radosťou

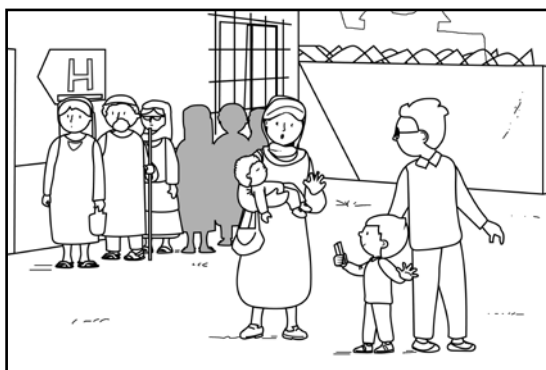
Veľké množstvo ľudí z mnohých miest a mnohých národov prišlo počúvať Ježiša.

V krajine, kde žije Fadi, zničila vojna vodovodné potrubia. Pitím kontaminovanej vody aj on ochorel. Otec s ním prišiel do nemocnice.

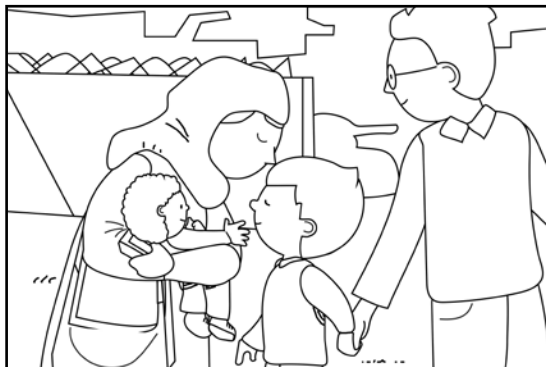
Ježiš pozýva všetkých, aby dávali zo svojho: hmotný majetok, ale aj odpustenie a vlúdne prijatie.

V rade tam čakalo mnoho ľudí. Fadi si všimol, že jedna žena potrebuje pre svoje dieťa rovnaký liek ako on, ale nemôže ho dostať. Rozhodol sa teda, že ten liek nechá pre ňu.

Ďalej dodáva, že Otec im to v nebi a niekedy už aj na zemi vráti. Za všetko, čo dáme, nás hojne odmení.

Žena ho objala a pobožkala, aby mu poďakovala. O niekoľko dní neskôr sa Fadi uzdravil aj bez liekov.

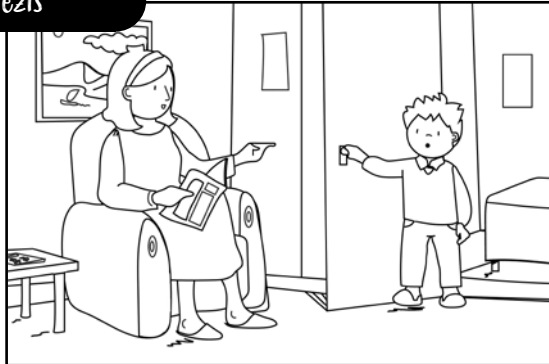
Slovo života pre deti

„Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený.“ (Lk 14, 11)

Byť ako Ježiš

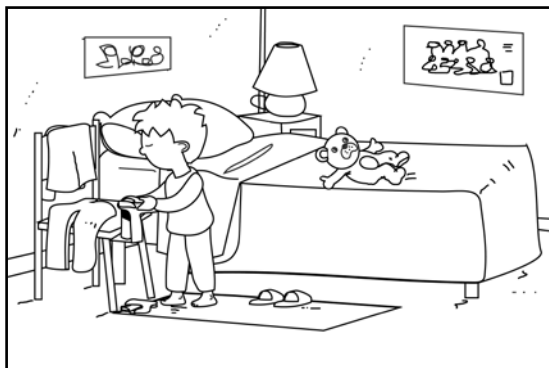
Napriek tomu, že Ježiš bol Bohom, rozhodol sa slúžiť všetkým. Aj svojim učeníkom odporúčal, aby boli pokorní a aby boli príkladom.

Skúsenosť Antonia z Talianska: Raz večer poprosil Antonio mamu, aby mu pomohla obliecť si pyžamo. Mama však bola unavená a povedala mu, aby to urobil sám.

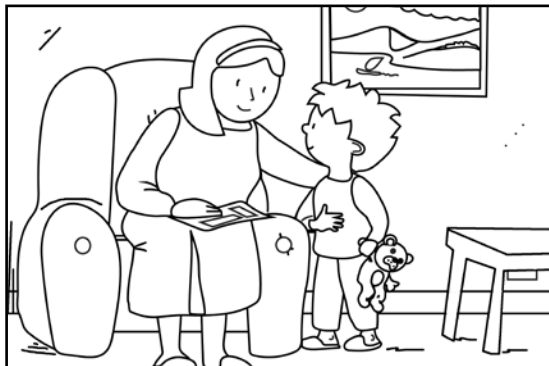
Ak ťa niekto pozve na svadbu, nesadaj si na prvé miesto, ale vyber si posledné miesto.

Antonio poslúchol a sám sa pripravil na spanie.

Keď príde ten, čo ťa pozval, povie ti: „Priateľ, postup vyššie!“ Vtedy sa ti dostane počty pred všetkými (pozri Lk 14, 8-10).

Potom sa vrátil k mame, aby ju pobožkal, a povedal jej: „Mama, obetuj Ježišovi túto únavu. Ani mne sa pred chvíľou nechcelo robiť domáce úlohy, ale potom som o tom premýšľal a urobil som ich.“

SLOVO ŽIVOTA PRE MLADÝCH

September 2020

„Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona.“ (Lk 6, 38)

Ježiš ukazuje, v čom je evanjelium nové: Otec osobne miluje „prekypujúcou“ láskou každé svoje dieťa a každému dáva schopnosť čoraz veľkodušnejšie otvárať svoje srdce blížnym. Tieto slová sú dôrazné a náročné: dávať zo svojho; hmotný majetok, ale aj vlúdne prijatie, veľkorysé milosrdenstvo či odpustenie podľa príkladu Boha.

Obraz vrchovatej odmeny, ktorú človek dostáva do svojho nie celkom vyrovnaného života, nám dáva pochopiť, že miera Božej lásky k nám je bez miery. Prislúbenia, ktoré Boh dáva, sa plnia nad naše očakávania.

Skúsenosť zo sveta

Bývam vo veľmi chudobnej štvrti. Ušetril som si trochu peňazí, aby som si mohol kúpiť futbalovú obuv. Futbal je šport, ktorý sa mi veľmi páči, a často hrám v školskom tíme.

Jedného dňa prišiel k nám domov istý pán a požiadal nás o peniaze, aby mohol pochovať svojho syna. Pomyslel som si, že je v ňom Ježiš, a peniaze, ktoré som ušetril, som mu dal. O tri dni nato mi teta darovala presne také botasky, aké som chcel.

Milan, Valencia (Španielsko)

„Už sa vám niekedy stalo, že ste dostali od priateľa dar a cítili ste potrebu odplatiť sa mu? [...] Ak sa to stáva vám, tak len si predstavte, koľko ráz sa to stáva Bohu, ktorý je láska. On neprestajne odmieňa každé dobro, ktoré spravíme svojim blížnym v jeho mene [...]. Boh to robí preto, aby ťa obohatil, aby nás obohatil. Robí to preto, [...] lebo čím viac máme, tým viac môžeme dávať – ako správni správcovia Božieho majetku poskytujeme komunite okolo nás každú jednu vec do spoločného obehu. Isté, Ježiš myslel v prvom rade na odmenu, ktorá nás čaká v raji, ale to, čo prebieha tu na zemi, je už jej predohrou a zárukou.“

Chiara Lubichová
www.teens4unity.org

SLOVO ŽIVOTA PRE MLADÝCH

„Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený.“ (Lk 14, 11)

Prvým Ježišovým pozvaním sa teda zdá pozvanie zostúpiť z „piedestálu“ nášho ja, aby stredobodom nášho záujmu nebol náš egoizmus, ale samotný Boh. Čestné miesto v našom živote by malo rozhodne patriť jemu!

Dôležité je vytvárať mu priestor, prehľbovať náš vzťah s ním, učiť sa od neho evanjeliovému štýlu poníženosti. Slobodne si zvoliť posledné miesto totiž znamená zvoliť si miesto, ktoré si vybral aj Boh v Ježišovi. On, aj keď je Pán, rozhodol sa podieľať na ľudskom osude, aby mohol všetkým zvestovať Otcovu lásku.

Sila ospravedlniť sa!

Raz v škole na hodine ekonómie a práva sa niektorí moji spolužiaci – namiesto toho, aby počúvali učiteľku – začali hrať.

Keďže som bola týždeň predtým chorá a zostala som doma, na chvíľu som sa otočila, aby som sa jedného z týchto spolužiakov niečo opýtala.

Vtedy ma učiteľka uvidela a požiadala ma, aby som jej dala svoj pracovný zošit, a potom ma poslala von z triedy s tvrdením, že nedokáže zniesť moje správanie.

Snažila som sa jej vysvetliť, prečo som sa otočila, ale nechcela ma vypočuť. Zavolala môjho otca. Obzvlášť ma to zarmútilo a tiež som sa hanbila. Rozprávala s ním pred celou triedou a hovorila mu, že som neúctivá a že som sa na hodine hrala namiesto toho, aby som počúvala.

Bolo to pre mňa ťažké, ale snažila som sa prijať túto nespravodlivosť.

Nasledujúci deň nás všetkých zavolali do školy, aby sme prediskutovali, čo sa stalo.

Chcela som sa brániť, ale vedela som, že učiteľka nebude akceptovať moje ospravedlnenie a že bude mať stále pravdu ona. Tak som sa ospravedlnila.

Aj keď to nebolo ľahké, pretože obvinenie nebolo spravodlivé, rozhodla som sa jej odpustiť. Vnútri som vzápätí pocítila zvláštny pokoj.

Milk, Oceánia

